



**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
AKADEMİK BAŞARILARI İLE İŞ BULMA
KAYGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Tuğba BALCI

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor

Ana Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

2025

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARI
İLE İŞ BULMA KAYGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğba BALCI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

BAYBURT - 2025

KABUL VE ONAY

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN danışmanlığında, Tuğba BALCI tarafından hazırlanan “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İş Bulma Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 22.01.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Murat ŞAKAR

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Zekai ÇAKIR

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Bünyamin ALIM
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN danışmanlığında hazırlamış olduğum “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İş Bulma Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı program seçin tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

22.01.2025

Tuğba BALCI



ÖN SÖZ

Bu tez çalışması, yüksek lisans eğitimim süresince edindiğim bilgi ve birikimlerin bir ürünü olarak hazırlanmıştır. Tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve tecrübeleriyle bana rehberlik eden, desteklerini esirgemeyen danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım sırasında bana moral ve destek veren aileme, arkadaşlarıma ve her zaman yanımda olan sevdiklerime teşekkür ederim. Onların manevi destekleri bu süreci daha anlamlı hale getirmiştir.

Bu çalışmanın, alanındaki bilgi birikimine katkı sağlayacağını ve ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacağını ümit ediyorum.

Tuğba BALCI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARI İLE İŞ BULMA KAYGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Tuğba BALCI

Bayburt Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

Bayburt-2025, Sayfa: 64

Bu araştırma, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, öğrencilerin cinsiyet, sınıf seviyesi, bölüm farkı, mezuniyet sonrası alandışı iş beklentisi, düzenli spor yapma ve kitap okuma gibi demografik değişkenlerin iş bulma kaygısı üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Teknolojik gelişmeler ve ekonomik belirsizlikler, iş piyasasında rekabeti artırmakta ve öğrencilerin mezuniyet sonrası iş bulma kaygılarını derinleştirmektedir. Özellikle spor bilimleri fakültesi öğrencileri, kariyer planlamalarında daha fazla belirsizlikle karşılaşabilmekte ve istihdam sürecinde yetersiz deneyim gibi sorunlarla yüzleşmektedir. Bu çalışma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygılarının akademik başarıyla nasıl bir ilişki içinde olduğunu ortaya koyarak literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Araştırmanın evrenini, Bayburt Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. 2024-2025 akademik yılı itibarıyla farklı sınıf seviyeleri ve bölümlerden öğrenciler araştırma grubunu teşkil etmektedir. Veri toplama aracı olarak, Aslan ve Uğraş (2021) tarafından geliştirilen "Spor Bilimleri Öğrencilerinin İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ)" kullanılmıştır. Akademik başarı verileri, öğrencilerin genel not ortalamaları (GANO) üzerinden belirlenmiştir. Araştırma bulguları, cinsiyetin iş bulma kaygısı ve akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Kadın öğrencilerin hem iş bulma kaygısı düzeylerinin daha yüksek, hem de akademik başarı puanlarının erkek öğrencilere kıyasla anlamlı olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 4. sınıf öğrencilerinde iş bulma kaygısının, mezuniyet yaklaştıkça belirgin bir şekilde arttığı görülmektedir. Ayrıca, rekreasyon ve antrenörlük bölümlerinde okuyan öğrencilerin iş bulma kaygılarının diğer bölümlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi açıklığa kavuşturmuş ve kariyer planlaması, stres yönetimi ve istihdam destek programlarının önemini vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: İş bulma kaygısı, akademik başarı, spor bilimleri fakültesi, kariyer planlaması, spor.

ABSTRACT

M. SC. THESIS

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ACADEMIC ACHIEVEMENTS AND EMPLOYMENT ANXIETY OF FACULTY OF SPORTS SCIENCES STUDENTS

Tuğba BALCI

Bayburt University

Institute of Graduate Studies

Department of Physical Education and Sports Teaching

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Mehmet Ali CEYHAN

Bayburt-2025, Pages: 64

This study aims to examine the relationship between the academic achievement and job search anxiety of students enrolled in the Faculty of Sports Sciences. The study evaluates the effects of demographic variables such as gender, class level, departmental differences, expectations of working outside their field after graduation, regular physical activity, and reading habits on job search anxiety. Technological advancements and economic uncertainties have intensified competition in the job market, exacerbating students' job search anxiety post-graduation. In particular, sports sciences students may encounter greater uncertainty in their career planning and face challenges such as insufficient experience during the employment process. This study addresses a significant gap in the literature by investigating the correlation between job search anxiety and academic achievement among sports sciences students. The population of the study consists of students from the Faculty of Sports Sciences at Bayburt University. The research sample includes students from various class levels and departments during the 2024-2025 academic year. As a data collection tool, the "Job Search Anxiety Scale for Sports Sciences Students" (JSASS), developed by Aslan and Uğraş (2021), was employed. Academic achievement data were collected through the students' Grade Point Averages (GPA), while a demographic information form gathered personal details and key variables relevant to the study. The findings reveal that gender has a significant impact on job search anxiety and academic achievement. Female students exhibited significantly higher levels of job search anxiety and higher academic achievement scores compared to their male counterparts. The study highlights that job search anxiety intensifies among fourth-year students nearing graduation, especially in recreation and coaching departments. It underscores the link between academic achievement and job search anxiety in sports sciences students, emphasizing the need for career planning, stress management, and employment support programs.

Keywords: Job search anxiety, academic achievement, faculty of sports sciences, career planning, sports.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	II
BEYANNAME.....	III
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLOLAR.....	IX
KISALTMALAR.....	X
SİMGELER.....	X
GİRİŞ.....	1
Araştırmanın Konusu ve Problemi	2
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Varsayımlar	5
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
1. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
1.1. EĞİTİM VE AKADEMİK BAŞARI.....	7
1.1.1. Eğitim.....	7
1.1.2. Akademik Başarı Nedir?.....	8
1.1.3. Akademik Başarı Kavramının Tarihçesi.....	9
1.1.4. Akademik Başarıya Yön Veren Faktörler	10
1.1.4.1. Bireysel faktörler	10
1.1.4.2. Çevresel faktörler.....	10
1.1.4.3. Kurumsal faktörler	11
1.1.5. Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler (Kişisel, Sosyal, Çevresel ve Kurumsal).....	11
1.2. KAYGI TÜRLERİ VE TANIMI.....	11
1.2.1. Durumsal Kaygı.....	12
1.2.2. Kronik Kaygı	13
1.2.3. Performans Kaygısı.....	14
1.2.4. Gelecek Kaygısı	14
1.2.5. Sosyal Kaygı	15
1.3. İŞ BULMA KAYGISI VE TANIMI	16
1.3.1. İş Bulma Kaygısının Psikolojik ve Sosyal Temelleri	16
1.3.2. Üniversite Öğrencilerinde İş Bulma Kaygısı.....	16
1.4. TEKNOLOJİ VE GELECEK KAYGISI: YAPAY ZEKA VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ETKİLERİ	17
1.4.1. Teknoloji ve Gelecek Kaygısı İlişkisi.....	17
1.4.2. Yapay Zeka ve İş Piyasasındaki Değişimler.....	18
1.4.3. Yapay Zeka ile Kaygının Artışı: Psikolojik ve Sosyal Yansımalar	18
1.4.4. Yapay Zeka ve Kariyer Planlama	19
1.4.5. Dijital Çağda Kaygıyı Azaltmaya Yönelik Stratejiler	19
1.5. SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ VE KARIYER OLANAKLARI	20

1.5.1. Spor Bilimleri Fakültelerinin Yapısı ve Programları.....	20
1.5.2. Spor Bilimleri Mezunlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Yolları	20
1.5.3. Spor Bilimleri Mezunlarının İş Piyasasındaki Yeri ve İstihdam Olanakları	21
1.5.4. Spor Bilimleri Fakültesi ve Kariyer Olanakları	21
1.5.5. Spor Bilimleri Mezunlarının İş Piyasasında Karşılaştıkları Zorluklar	21
1.6. KARİYER PLANLAMA VE İŞ KAYGISI İLİŞKİSİ	22
1.6.1. Kariyer Planlamanın Önemi	22
1.6.2. Kariyer Planlama ve İş Kaygısını Azaltma Yöneyimleri.....	23
1.6.3. İş Bulma Kaygısının Psikolojik ve Sosyal Etkileri.....	23
1.7. KARİYER İŞ BULMA KAYGISININ NEDENLERİ VE SONUÇLARI	24
1.7.1. İş Bulma Kaygısının Tanımı ve Kapsamı	24
1.7.2. İş Bulma Kaygısına Yol Açan Faktörler.....	25
1.7.2.1. Ekonomik koşullar	25
1.7.2.2. Rekabet ve iş piyasasının koşulları	25
1.7.2.3. Rekabet mezuniyet sonrası belirsizlikler	26
İKİNCİ BÖLÜM	27
2. YÖNTEM	27
2.1. ARAŞTIRMA MODELİ	27
2.2. HİPOTEZLER	27
2.3. EVREN VE ÖRNEKLEM GRUBU.....	28
2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	28
2.4.1. İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ)	29
2.4.2. Ölçeğin Yapısı ve Puanlama Sistemi	29
2.4.3. Ölçeğin Maddelerinin Yapısı ve Yorumlanması	29
2.4.4. Ölçeğin Araştırmada Kullanımı	30
2.4.5. İş Kişisel Bilgi Formu	30
2.5. VERİ ANALİZİ	30
2.5.1. Normallik Testi	31
2.5.2. Etik Kurul Onay	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	33
3. BULGULAR.....	33
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	50
Sonuç ve Tartışma	50
Öneriler	56
KAYNAKÇA.....	57
EKLER	62
Ek 1: Etik Kurul Kararı	62
Ek 2: İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ)	63
ÖZ GEÇMİŞ	64

TABLÖLER

Tablo 1: Katılımcılara Uygulanan İBKÖ Ölçek Puanlarının Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri.....	31
Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	33
Tablo 3: “Spor Bilimleri Fakültesi veya Besyo Mezunlarının İstedikleri İşte Çalışamadıklarını Görmek Kaygısını Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	35
Tablo 4: “Genel Olarak Ülkemizdeki İşsizlik Oranının Yüksek Olması İş Bulma Kaygısını Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	35
Tablo 5: “İş Bulma Kaygısı İle Yaşamak Psikolojimi Olumsuz Yönde Etkiliyor.” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı	36
Tablo 6: “İş Bulma Kaygısı İle Yaşamak Günlük Hayatımı Olumsuz Yönde Etkiliyor.” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	37
Tablo 7: “Spor Bilimleri Fakültesi veya Besyo Mezunlarının Özel Sektördeki Çalışma Şartlarının Çok İyi Olmadığını Gözlemlemek Kaygısını Artırıyor.” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
Tablo 8: “Özel Sektörde Bölümümle İlgili Bir İşte Çalışabilmek İçin İş Tecrübesinin Aranması Endişelerimi Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
Tablo 9: “Spor Bilimleri Fakültesi veya Besyo Mezunlarının Kendi İşlerini Kurma Konusunda Devletten Yeterli Desteği Alamayacağını Düşünmek Beni Kaygılandırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı	39
Tablo 10: “Spor Bilimleri Fakültesi veya Besyo Mezunlarının Kişisel Gayretlerini Ortaya Koysalar Bile Uygun Bir İş Bulamayacağımı Düşünmek Beni Kaygılandırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	40
Tablo 11: Katılımcılara Uygulanan İBKÖ Ölçek Puanlarının demografik Değişkenlere Göre Göre Bağımsız Grup T Testi Analiz Sonuçları	41
Tablo 12: Katılımcıların Akademik Başarı Puan Ortalamalarına(GANO) Göre Bağımsız Grup T Testi Analiz Sonuçları	42
Tablo 13: Katılımcılara Uygulanan Ölçek Puanlarının ve Akademik Başarı Puanı GANO İle Eğitim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Anova Testi Analizi Sonuçları	44
Tablo 14: Katılımcılara Uygulanan Ölçek Puanlarının ve Akademik Başarı Puanı Ortalamalarının, Sınıf Değişkenine Göre Anova Testi Analizi Sonuçları	45
Tablo 15: Katılımcıların , ÖBKÖ ve GANO Arasındaki Pearson Correlation Testi Sonuçları..	47
Tablo 16: Katılımcıların , ÖBKÖ ve GANO Arasındaki Pearson Correlation Testi Sonuçları..	48

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance
T-Testi	: Independent Samples T-Test
YZ	: Yapay Zeka
İBKÖ	: İş Bulma Kaygı Ölçeği
GANÖ	: Genel Akademik Not Ortalaması

SİMGELER

X	: Ortalama (Mean)
km	: Kilometre
m	: Metre
f	: F Değeri (F-Statistic)
p	: P-Value
N	: Örneklem Büyüklüğü- Sum Of Squares, SS
Sd	: Serbestlik Derecesi- (Degrees Of Freedom, Df)
KT	: Kareler Toplamı- Mean Square, Ms
n	: Her Bir Grubun İçinde Bulunan Gözlem Sayısı
BDT	: Bilişsel Davranışçı Terapi
BİT	: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler, toplumsal yapı ve işleyişte önemli değişimlere yol açmıştır (Şahin, Çelik & Altınışık, 2019; Çakır vd. 2022). Bilgi Çağı olarak adlandırılan bu dönemde, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) yaşamın her alanına nüfuz etmiş, bireylerin günlük yaşam pratiklerinde merkezi bir rol oynamaya başlamıştır. Günümüzün hızla değişen ekonomik koşulları, üniversite öğrencilerinin mezuniyet sonrası iş bulma kaygılarını artırmaktadır. Özellikle Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri, artan mezun sayısı ve rekabet nedeniyle geleceğe dair belirsizlikler yaşamaktadır (Çakır & Gönen, 2022). Bu durum, öğrencilerin akademik başarılarını ve kariyer planlamalarını doğrudan etkilemektedir.

İnternet ve cep telefonları, günümüz eğitim ortamlarında önemli bir değişken haline gelmiştir. Türkiye'de cep telefonu sahiplik oranlarının yüksekliği, bireylerin bu teknolojilere olan bağımlılığını ortaya koymaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (2011) verilerine göre, cep telefonu sahiplik oranı 2011 yılı itibarıyla %90,5'e ulaşmış; bu oran kentsel alanlarda %92,8, kırsal alanlarda ise %85 olarak kaydedilmiştir. Bu yaygınlığın temelinde, öğrencilerin anında bilgi paylaşma ve sürekli iletişim kurma isteği yatmaktadır. Araştırmalar, gençlerin cep telefonu kullanımını bir statü göstergesi olarak algıladığını ve bu araçları kişisel üstünlüklerini sergilemek amacıyla kullandıklarını göstermektedir (Oksman & Turtiainen, 2004; Srivastava, 2005).

Cep telefonları ve internetin sunduğu zaman ve mekândan bağımsız erişim imkânı, öğrencilerin öğrenme süreçleri üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmaktadır (Çakır & Erbaş, 2022). Cep telefonları, günümüzde üniversite öğrencilerinin kalem ve defterden önce taşımayı tercih ettikleri araçlar haline gelmiştir. Bu durum, mobil teknolojilerin eğitim süreçlerine entegrasyonunu ve öğrencilerin öğrenme alışkanlıklarında yarattığı dönüşümü açıkça ortaya koymaktadır (Çakır vd., 2023). Öte yandan, teknolojik gelişmelerin istihdam üzerindeki etkileri de tartışılmaktadır. Örneğin, Varıcı (2019) ve Naz ve Altay (2023) tarafından yapılan çalışmalarda, Türkiye'de teknolojik gelişmenin toplam istihdam üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Uğur (2024) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, G-20 ülkelerinde teknolojik gelişmenin istihdamı etkilemediği ve dengeleyici bir görüşü desteklediği bulunmuştur.

İş bulma kaygısı, bireyin iş hayatına atılarak sürdürülebilir bir gelir elde edememe endişesi olarak tanımlanır. Bu kaygı, üniversite öğrencileri arasında yaygın olup, özellikle eğitim hayatının son aşamasında olanlarda daha belirgindir. Mezuniyet sonrası iş bulamama düşüncesi, öğrencilerin psikolojik durumlarını olumsuz etkileyerek, akademik

performanslarını düşürebilir. Literatürde, spor bilimleri öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeylerini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Sarıkol ve Ustaoglu Hoşver (2023) tarafından yapılan bir araştırmada, öğrencilerin iş bulma kaygı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, cinsiyet, sınıf ve gelir durumu gibi değişkenlerin iş bulma kaygısı üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.

Benzer şekilde, Yılmaz ve Caz (2022) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer planlama ve iş bulma kaygılarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bölümden memnun olan öğrencilerin kariyer planlamalarının daha olumlu olduğu, kariyer alanında düzenlenen eğitimlere katılan öğrencilerin ise kariyer planlamasına daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. Akademik başarı, öğrencilerin gelecekteki kariyer hedeflerine ulaşmalarında kritik bir rol oynar. Ancak, iş bulma kaygısı yüksek olan öğrencilerde, akademik başarıya odaklanma konusunda zorluklar yaşanabilir. Bu nedenle, öğrencilerin iş bulma kaygılarını azaltmaya yönelik destekleyici programların ve kariyer danışmanlık hizmetlerinin sunulması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, teknolojik gelişmelerin toplumsal yapı ve istihdam üzerindeki etkileri, üniversite öğrencilerinin iş bulma kaygılarını artırmaktadır. Özellikle Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi anlamak, eğitim politikalarının ve kariyer rehberliği hizmetlerinin geliştirilmesi açısından değerlidir. Bu bağlamda, öğrencilere yönelik kariyer planlama eğitimlerinin artırılması ve iş piyasasının beklentilerine uygun becerilerin kazandırılması, mezunların istihdam edilebilirliklerini artırmada etkili olacaktır.

Bu bağlamda, literatürdeki mevcut boşluklar ve yeni bulgular göz önünde bulundurularak, bu alanda yapılacak çalışmaların spor ve teknoloji alanına önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Konusu ve Problemi

Bu yüksek lisans tezi, "Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İş Bulma Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlığını taşımaktadır. Literatürde, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer planlamaları ve iş bulma kaygıları üzerine çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Yılmaz ve Caz (2022) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, öğrencilerin kariyer planlama ve iş bulma kaygılarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı çalışmada, bölümden memnun olan öğrencilerin kariyer planlamalarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Bununla birlikte, akademik başarı ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişkiyi doğrudan ele alan çalışmalar sınırlıdır. Koçeroğlu ve arkadaşları (2024) tarafından yapılan bir çalışmada, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik başarılarının umutsuzluk düzeyi ve gelecek kaygısı üzerine etkisi incelenmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin akademik başarılarının umutsuzluk düzeyi ve gelecek kaygısı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda, akademik başarı ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişkiyi daha derinlemesine incelemek, literatürdeki bu boşluğu doldurmak açısından önem arz etmektedir. Özellikle, öğrencilerin akademik başarılarının iş bulma kaygıları üzerindeki etkisini belirlemek, eğitim programlarının geliştirilmesi ve öğrencilere yönelik destek hizmetlerinin planlanması açısından değerli bilgiler sunacaktır.

Bu çalışma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi inceleyerek, literatürdeki bu önemli boşluğu doldurmayı ve öğrencilerin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki etkileşimi daha kapsamlı bir bakış açısıyla ele almayı hedeflemektedir. Araştırmanın bulgularının, spor bilimleri alanında öğrencilerin akademik başarıları ve iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamaya katkı sağlayacağı ve bu alandaki diğer çalışmalara rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Teknolojik gelişmelerin iş piyasasında yarattığı değişimler, öğrencilerin istihdam beklentilerini ve kaygılarını etkilemektedir. Özellikle, teknolojinin iş gücü talebini nasıl şekillendirdiği ve bu durumun öğrencilerin iş bulma kaygıları üzerindeki etkisi, literatürde önemli bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır. Önceki araştırmalar, teknolojik gelişmelerin istihdam üzerindeki etkilerini farklı açılardan ele almıştır

Bu bağlamda, öğrencilerin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi, teknolojik gelişmelerin iş piyasasına etkisi perspektifinde değerlendirmek, literatürdeki mevcut boşluğu doldurmak açısından önem arz etmektedir. Elde edilecek bulguların, hem spor bilimi alanında öğrenci destek hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sunması hem de eğitim programlarının öğrencilerin kariyer planlamalarına yönelik olarak yeniden yapılandırılması bağlamında değerli çıkarımlar sağlaması beklenmektedir.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemek, hem bireysel kariyer gelişimi hem de eğitim politikaları

açısından büyük önem taşıtmaktadır. Günümüzün rekabetçi iş piyasasında,  niversite  ğrencilerinin mezuniyet sonrası istihdam edilebilirlikleri, akademik başarılarının yanı sıra iş bulma kaygılarıyla da yakından ilişkilidir.

Akademik başarı, öğrencilerin bilgi ve becerilerinin bir göstergesi olarak kabul edilirken, iş bulma kaygısı ise bireylerin gelecekteki istihdam olanaklarına dair endişelerini yansıtır. Bu iki değişken arasındaki ilişkiyi anlamak, öğrencilerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları belirlemek ve onlara uygun destek mekanizmaları geliştirmek açısından kritik bir rol oynar.

Literatürde,  niversite  ğrencilerinin iş bulma kaygıları üzerine çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Yılmaz ve Caz (2022) tarafından yapılan bir araştırmada, spor bilimleri fakültesi  ğrencilerinin kariyer planlamaları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu alışma, öğrencilerin kariyer planlamalarının iş bulma kaygılarını etkilediğini göstermektedir.

Benzer şekilde, Saracaloğlu ve arkadaşları (2008), lisansüstü eğitim  ğrencilerinin araştırma kaygıları, araştırma ve istatistiğe yönelik tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bu alışma, öğrencilerin akademik yeterlikleri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiye dair önemli bulgular sunmaktadır.

Ayrıca, imen ve Koçyiğit (2022), spor bilimleri  ğrencilerinin akademik hedef yönelimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Bu alışma, öğrencilerin hedef yönelimlerinin akademik başarıları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, Spor Bilimleri Fakültesi  ğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemek, hem öğrencilerin bireysel gelişimlerine katkı sağlayacak hem de eğitim kurumlarının öğrencilere sunacağı destek hizmetlerinin planlanmasında yol gösterici olacaktır. Elde edilecek bulgular, öğrencilerin akademik ve kariyer hedeflerine ulaşmalarını destekleyecek stratejilerin geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma, sadece Spor Bilimleri Fakültesi  ğrencileri ile sınırlıdır; dolayısıyla elde edilen bulgular genel  ğrenci nüfusuna genellenemeyebilir. Öğrencilerin beyanlarına dayanan veri toplama yöntemleri, yanıtların doğruluğu konusunda sınırlı olabilir. Öğrencilerin farkındalık düzeyi, ürünlerin piyasadaki erişilebilirliği ve popülaritesine bağlı olarak sınırlı olabilir.

Çalışma sadece belli bir zamandaki durumu yansıtacaktır. Gelir düzeyi gibi demografik değişkenler, farklı bölgelerde veya üniversitelerdeki öğrenciler arasında farklı sonuçlar verebilir.

Varsayımlar

İş Bulma Kaygısı Ölçeği'nin Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri tarafından doğru ve anlayarak doldurulduğu varsayılmaktadır. Öncelikle, ölçek maddelerinin öğrencilerin eğitim seviyesine ve alan bilgisine uygun, açık ve anlaşılır olduğu kabul edilmektedir. Katılımcıların, sosyal beğenirlik yanlılığından kaçınarak, iş bulma süreciyle ilgili gerçek kaygılarını samimi bir şekilde yansıttıkları öngörülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin kariyer hedefleri ve iş piyasası hakkında belirli bir farkındalığa sahip oldukları, bu nedenle iş bulma kaygılarını içeren ölçek maddelerini değerlendirme sürecinde bilinçli yanıtlar verdikleri düşünülmektedir. Bununla birlikte, anketi dikkatlice okudukları, rastgele ya da çelişkili yanıtlar vermedikleri ve cevaplarının genel olarak tutarlılık gösterdiği varsayılmaktadır. Son olarak, katılımcıların, spor sektöründeki iş olanakları, istihdam koşulları ve mesleki gelecekleriyle ilgili özgün kaygılarını göz önünde bulundurarak ölçeği doldurdıkları kabul edilmektedir

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde Akademik başarının, bireyin bilişsel yeteneklerinin yanı sıra duyuşsal özellikler ve çeşitli çevresel faktörlerle doğrudan ve dolaylı olarak ilişkili olduğu öne sürülmektedir (Kan & Akbaş, 2005). Bireylerin tutumları, öz yeterlik algıları, motivasyonları ve kaygı düzeyleri gibi duyuşsal faktörlerin, öğrencilerin derse olan ilgi ve isteklerini etkilediği; bu durumun da performansları üzerinde belirleyici bir rol oynadığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, akademik başarıya etki eden unsurlar yalnızca bilişsel yeterliliklerle sınırlı kalmamakta, bireyin duygusal ve sosyal gelişimi de akademik performansın önemli bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir (Dehyadegary vd., 2011; Meza, 2012; Çapulcuoğlu & Gündüz, 2013; Çiftçi & Bal, 2015).

Araştırmalar, akademik başarının okul yaşam kalitesi, yaşam doyumu, zeka, yetenek ve öğrenme stilleri gibi çeşitli faktörlerle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Sosyal destek, kişilik özellikleri, ailesel nitelikler ve anne-baba katılımı gibi bireyin çevresel koşulları da akademik performans üzerinde etkili olabilmektedir. Öğrencilerin mezun oldukları veya halen öğrenim gördükleri okulun nitelikleri de başarı düzeylerini doğrudan etkileyebilmektedir. Bunun yanı sıra, sınav kaygısı ve çalışma alışkanlıkları gibi faktörlerin de akademik başarıda belirleyici olduğu vurgulanmaktadır (Yıldırım, 1998; Mok & Flynn, 2002).

Akademik başarıya etki eden faktörler arasında aile yapısı ve sosyo-ekonomik düzeyin önemi büyüktür. Anne ve babanın eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi ve ebeveynlerin çocuklarının eğitim süreçlerine katılımı, öğrencilerin akademik performansında kritik bir rol oynamaktadır (Zırhlıoğlu & Atlı, 2011; Kaya & Oğurlu, 2015). Öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri ve öz yeterlik algıları da başarı üzerinde doğrudan etkili olan önemli değişkenler arasında yer almaktadır (Marjoribanks, 1992; Mok & Flynn, 1997; Mok & Flynn, 2002; İlmen, 2010; Eriş, 2012).

Bireylerin eğitim süreçlerinden en yüksek düzeyde fayda sağlayabilmeleri, sundukları bireysel çaba ve eğitim ortamının kalitesi arasındaki etkileşime bağlıdır. Öğrencilerin yetenekleri, motivasyonları, çalışma alışkanlıkları ve benlik saygısı gibi bireysel farklılıklar, akademik başarılarının yanı sıra psikolojik iyi oluşlarını da doğrudan etkilemektedir (Güler & Emeç, 2006; Dost, 2007; Ardahan, 2014).

Üniversiteler, öğrencilerin akademik gelişimlerini desteklemenin yanı sıra sosyal gelişimlerine de katkı sağlamaktan sorumludur. Okul yaşantısı, mesleki ve toplumsal yaşam için bir hazırlık niteliğinde olup, bireyin gelecekteki yaşam kalitesini şekillendirmede önemli

bir rol oynar. Araştırmalar, okul yaşam kalitesinin akademik başarı ile öğrencilerin iyi olma halleri arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir (Schunk & Pajares, 2005; Strelnieks, 2005; Klomegah, 2007; Mills & vd., 2007; Abesha, 2012; Koura & Al-Hebaishi, 2014). Okul yaşam kalitesi yüksek olan öğrencilerin sorumluluk bilincinin daha yüksek olduğu ve eğitim süreçlerine daha istekli katıldıkları görölmektedir. Aynı zamanda, yaşam kalitesi yüksek bir okul ortamında öğrenim gören öğrencilerin eğitim süreleri boyunca okula devam etme eğilimlerinin arttığı belirtilmektedir (Şahin & Çakar, 2011; Uygun & Kılınçer, 2012; Ekici, 2013; Sapanıcı, 2014).

Sonuç olarak, akademik başarı; bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri, ailesel ve çevresel faktörler ile okul yaşam kalitesi gibi çok sayıda değişkenin bir araya gelerek oluşturduğu karmaşık bir yapıyı yansıtmaktadır (Bozanoğlu, 2005). Bu nedenle, bireyin akademik başarısını artırmak için hem bireysel hem de çevresel faktörlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiği düşünülmektedir (Broussard, 2002; Umay, 2002; Aslan, 2011; Şahin & Çakar, 2011).

Akademik başarıyı etkileyen faktörler hem bireysel hem de çevresel boyutlarda ele alınabilir. İçsel motivasyon, öz disiplin ve etkili çalışma alışkanlıkları bireyin akademik başarısını doğrudan etkilerken, aile desteği, sosyoekonomik durum, öğretmen kalitesi ve okulun sağladığı imkanlar gibi dışsal faktörler de bu başarıda belirleyici rol oynar (Hoge vd., 1997; Busato vd., 2000; Yılmaz, 2000; Mushtaq & Khan, 2012). Bu unsurlar, öğrencinin eğitim sürecindeki başarısını ya destekleyici ya da kısıtlayıcı bir etkiyle şekillendirir.

1.1. EĞİTİM VE AKADEMİK BAŞARI

1.1.1. Eğitim

Eğitim, bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra, toplumsal yapının şekillenmesinde de kritik bir rol oynar. 1789 Fransız Devrimi ile birlikte, eğitim ilk kez toplumsal bir kamu hizmeti olarak kabul edilmiş ve herkesin yararlanabileceği bir hak olarak tanımlanmıştır. Bu gelişme, eğitimde eşitlik anlayışının temelini oluşturmuştur. Öncesinde, Eski Yunan'da eğitim sınıfsal bir yapıdaydı; soyluların çocukları eğitim alırken, onlara eşlik eden köleler "pedagog" olarak anılıyordu (Aytaç, 2018).

Günümüzde, eğitim hem dünya genelinde hem de Türkiye'de üzerinde önemle durulan bir konudur. Her ülke, toplumsal ve ekonomik kalkınmayı sağlamak amacıyla eğitim sistemlerini iyileştirme çabasındadır. Ancak, birçok ülkenin eğitim sistemleri nicelik ve nitelik açısından yeterli seviyeye ulaşamamıştır Taşdemir (2015). Eğitimin kalitesi, bir ülkenin kalkınmışlık düzeyinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Eğitim, bireylerin yaşam boyu gelişimini destekleyen bir süreçtir. Bireylerin kendi yaşantıları yoluyla istedik davranışlar kazanmalarını sağlar (Ertürk, 2015), Bu süreç, bireylerin bilgi, beceri, tutum ve değerlerini şekillendirerek, kişisel gelişimlerini ve topluma uyumlarını destekler.

Eğitimin önemi, bireylerin toplumsal yaşama katılımlarını ve kişisel gelişimlerini sağlamanın ötesine geçer. Eğitim, aynı zamanda ekonomik büyüme, sosyal refah ve toplumsal uyum için kritik bir unsur olarak kabul edilir. Birçok ülkede eğitim kalitesi, ekonomik ve sosyal kalkınmanın anahtar göstergelerinden biri olarak değerlendirilir (Creed, 2012) Eğitim, bireylerin yaşam kalitesini artırarak, sağlıklı bir yaşam sürmelerine ve kendi hayatları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmalarına olanak tanır (Fidan, 2012). Eğitimli bireyler, sağlık bilincine sahip olarak sağlıklı yaşam biçimlerini benimserler ve toplumun genel sağlık seviyesini yükseltirler. Ayrıca, eğitim, bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirerek, iş dünyasında başarılı olmalarına ve topluma katkıda bulunmalarına yardımcı olur. Bu sayede, eğitimli bireyler, kendi hayatlarını yönlendirme ve yaşam kalitelerini artırma konusunda daha donanımlı hale gelirler.

1.1.2. Akademik Başarı Nedir?

Akademik başarı, bir öğrencinin eğitim sürecinde gösterdiği performansın ve belirlenen hedeflere ulaşma düzeyinin bir göstergesidir. Bu başarı, sadece derslerden alınan notlarla değil, aynı zamanda öğrencinin edindiği bilgi, geliştirdiği beceriler ve problem çözme yeteneğiyle de ölçülür. Akademik başarı, bireyin gelecekteki kariyerine, kişisel gelişimine ve topluma katkısına doğrudan etki eden önemli bir faktördür. Bu kavram, bireyin bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimi üzerinde doğrudan etkili olup, gelecekteki kariyer fırsatlarını şekillendiren önemli bir faktördür (Ertürk, 2015).

Akademik başarı, bir öğrencinin aldığı dersler veya akademik programlardan ne ölçüde faydalandığını gösteren bir kavramdır (Kalfa, 2006; Özdaş, 2019). Bu başarı, öğrencilerin testlerden aldığı puanlar, öğretmenlerin verdiği notlar ya da her ikisinin birleşimiyle belirlenen; derslerde edinilen bilgi ve geliştirilen beceriler aracılığıyla açıklanmaktadır (Bhat & Bhardwaj, 2014). Genel olarak, akademik başarı, öğrencilerin yetenekleri ve gösterdikleri performansla ilişkilidir ve onların akademik çalışmalar sürecinde ulaştıkları başarı seviyesini ifade eder (Sharma, 2014).

Akademik başarı, yalnızca derslerden alınan notlarla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda öğrencinin öğrenme sürecinde kazandığı beceriler, edindiği bilgiler ve eleştirel düşünme

yeteneğini de kapsar. Bu nedenle, birçok ülkenin eğitim sisteminde akademik başarı, temel hedeflerden biri olarak ön plana çıkmaktadır (Yıldız, 2016).

Öğrencinin akademik başarısı, eğitim süresince aldığı derslerin hedeflerine ne ölçüde ulaştığını belirleyen ölçme ve değerlendirme sonuçlarına dayanır. Bu süreçte elde edilen notlar, öğrencinin ders içeriğini anlama, bilgiyi uygulama ve akademik hedeflere ulaşma yeteneğini yansıtır (Onuk, 2007). Sınavlar, projeler ve ödevler gibi farklı değerlendirme araçları, öğrencinin akademik performansını ortaya koyan unsurlar arasında yer alır (Özdemir & Kavak, 2017).

Yüksek akademik başarı, öğrencinin gelecekte daha nitelikli işlere sahip olma ve ülke ekonomisine katkıda bulunma potansiyelini artırır (Sönmez, 2016). Bu nedenle, ülkeler akademik başarıyı artırmaya yönelik çeşitli politikalar ve stratejiler geliştirmektedir.

Sonuç olarak, akademik başarı, bireyin eğitim sürecindeki gelişimini ve kariyer yolculuğunu önemli ölçüde etkileyen bir kavramdır. Bu başarıyı artırmak için hem bireysel hem de kurumsal düzeyde çeşitli uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.,

1.1.3. Akademik Başarı Kavramının Tarihçesi

Akademik başarı, bireyin yaşamındaki kritik rolü nedeniyle birçok araştırmanın odak noktası olmuştur. Bu araştırmalarda, akademik başarıyı etkileyen faktörler geniş bir perspektiften ele alınmıştır. Öğrencilerin zihinsel ve duygusal özellikleri, kişilik yapıları (Arıcı, 2007), hazırbulunuşluk düzeyleri, dikkat ve kaygı seviyeleri, motivasyonları ve başarı güdülerini (Yıldız, 2016) bu faktörler arasında öne çıkmaktadır. Ayrıca, duygusal zeka (Taşlıyan vd., 2015), çalışma alışkanlıkları, sorumluluk bilinci ve arkadaş çevresi de (Murray-Harvey, 2010; Perger & Takacs, 2016), akademik başarı üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir.

Bunun yanı sıra, yaşam doyumu, benlik saygısı (Çetinceli & Acar, 2022), velilerin eğitime katılımı ve beklentileri (Fan & Chen, 2001) önemli faktörler arasında yer almaktadır. Sosyoekonomik durum (Akhtar, 2012; Considine & Zappala, 2002; Claro vd., 2016; Sarier, 2016; Uzun & Bökeoğlu, 2019), velilerin eğitim düzeyi (Olufemioladebinu vd., 2018), aile geçmişi (Wang, 2004) ve toplumun eğitim anlayışı gibi dışsal faktörler de akademik performansı etkileyen unsurlar arasındadır. Ayrıca, okul ortamı (Olufemioladebinu vd., 2018; Ünal & Jafarova, 2019) ve devamsızlık oranı (Altınkurt, 2008) öğrencinin akademik başarısını doğrudan etkileyen kurumsal faktörler olarak öne çıkmaktadır.

Bu bulgular, akademik başarının çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve bireyin kişisel özellikleri kadar çevresel ve kurumsal faktörlerin de bu süreci etkilediğini göstermektedir

1.1.4. Akademik Başarıya Yön Veren Faktörler

Akademik başarı, birçok farklı unsurun bir araya gelmesiyle şekillenir. Bu süreçte, bireyin kişisel özellikleri kadar çevresindeki koşullar ve eğitim aldığı kurumların sağladığı imkanlar da belirleyici rol oynar. Akademik performans, bu faktörlerin uyum içinde olmasıyla daha sürdürülebilir ve etkili hale gelir. Öğrencinin akademik başarısını etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Öğrencinin kendi özellikleri (cinsiyet, zekâ, kişilik, ilgi alanları vb.), ailesi (anne babanın eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, ailenin eğitime verdikleri değer vb.) ve okulla bağlantılı etmenler (okulun bulunduğu çevre, okul iklimi, öğretmen ve yönetici davranışları, öğretme yöntemleri vb.) akademik başarıyı etkileyebilmektedir (Chen, 2021; Yaşar, 2004; Yünkül, 2019).

1.1.4.1. Bireysel faktörler

Bireysel faktörler, öğrencinin kendi içinde barındırdığı motivasyon, disiplin ve öğrenme alışkanlıkları gibi özellikleri kapsar. Öğrencilerin mesleki ve toplumsal hayata donanımlı bir şekilde hazırlanmalarını sağlayan akademik başarı, geleceklerini yapılandırması nedeniyle de oldukça önemlidir (Sarier, 2016). Öğrenciye bağlı faktörler benlik saygısı, özyeterlik, motivasyon ve ders çalışma alışkanlığı olarak belirtilmiştir. Özellikle hedef belirleme, zamanı verimli kullanma ve stresle başa çıkma becerileri, akademik başarının temel taşlarındandır. Öğrencinin azmi ve kendine duyduğu güven, zorlukların üstesinden gelmesine yardımcı olur. Kısacası, bireyin kendine kattığı her olumlu özellik, akademik yolculuğunda onu bir adım öne taşır.

1.1.4.2. Çevresel faktörler

Bireyin akademik başarısında çevresinin etkisi büyüktür. Aile desteği, arkadaş çevresi ve yaşam koşulları gibi unsurlar, öğrencinin motivasyonunu doğrudan etkileyebilir. Destekleyici bir aile ortamı ve pozitif bir sosyal çevre, öğrencinin kendini geliştirmesine ve hedeflerine ulaşmasına katkı sağlar. Ancak, olumsuz çevresel faktörler bu süreci zorlaştırabilir. Bu nedenle, bireyin içinde bulunduğu sosyal ortam, akademik başarıda kilit bir rol oynar.

1.1.4.3. Kurumsal faktörler

Sarıer (2016) Türkiye’de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörleri incelediği meta-analiz çalışmasında, akademik başarıyı öğrenciden, okuldan ve aileden kaynaklı bazı faktörlerin etkilediğini belirtmiştir. Eğitim aldığı kurum, öğrencinin başarısında önemli bir paya sahiptir. Okulun fiziksel koşulları, öğretmenlerin niteliği ve sunulan kaynaklar, öğrencinin öğrenme sürecini doğrudan etkiler. Okul kaynaklı faktörler ders yönelik tutum, öğretmenin davranışları, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri, okul müdürünün liderliği ve okul kültürüdür. Aile kaynaklı faktörler ise anne-babanın tutum ve davranışları, eğitime katılım, anne-baba eğitim durumu ve ailenin sosyo-ekonomik düzey olarak ifade edilmiştir (Yaşar, 2004; Sarier, 2016). Öğrenciye rehberlik eden öğretmenler, onun potansiyelini keşfetmesine yardımcı olur. Ayrıca, okulun sunduğu destekleyici programlar ve danışmanlık hizmetleri, öğrencinin akademik başarısını güçlendiren unsurlardır. Eğitim kurumu, bireyin sadece bilgi edinmesini değil, aynı zamanda hayata daha donanımlı hazırlanmasını sağlar.

1.1.5. Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler (Kişisel, Sosyal, Çevresel ve Kurumsal)

Akademik başarı, bireyin kendi çabası kadar çevresindeki koşullarla da şekillenen bir süreçtir. Öğrencinin motivasyonu, disiplin anlayışı ve öğrenme alışkanlıkları gibi kişisel faktörler, başarıya giden yolda önemli bir yer tutar. Akademik öz yeterlilik, akademik başarıda en önemli duyuşsal boyutlardan biridir (Ekici, 2012). Öğrenci başarısıyla en güçlü ilişkiye sahip olan okul dışı faktör, sosyoekonomik düzeydir (Li & Dockery, 2014). Ancak, bu yolculukta aile desteği, arkadaş çevresi ve sosyal ortam gibi faktörler de büyük bir rol oynar. Destekleyici bir sosyal çevre, bireyin potansiyelini açığa çıkarırken, olumsuz çevresel koşullar bu süreci zorlaştırabilir. Bunun yanı sıra, eğitim aldığı kurumun sunduğu imkanlar, öğretmenlerin niteliği ve öğrenme ortamının kalitesi, öğrencinin gelişimini doğrudan etkiler. Akademik başarı, kişisel çaba ve çevresel desteklerin bir araya gelmesiyle daha sağlam bir temel üzerine inşa edilir.

1.2. KAYGI TÜRLERİ VE TANIMI

Kaygı, Türk Dil Kurumu'na (2020) göre sıkıntı, endişe, üzüntü duyulan düşünce ya da tasa anlamına gelmektedir. Kaygı, bireyin bir tehdit, belirsizlik ya da tehlike hissettiğinde yaşadığı endişe, huzursuzluk ve gerginlik halidir. Kaygı, bireyin tehdit edici durumlarla karşılaştığında hissettiği, istenmeyen duygusal ve güdüleyici bir durum olarak tanımlanır (Eysenck, 1992). Baltaş (2005) ise kaygıyı, bir uyarana karşısında kişinin bedensel, duygusal ve zihinsel olarak yaşadığı uyarılmışlık hali olarak açıklar. Bu duygu, kişinin iç dünyasında

gelişen ve genellikle geleceğe yönelik bir korku veya tedirginlikle kendini gösteren doğal bir tepkidir. Özerkan (2004) kaygıyı, nedeni belirsiz bir korku olarak tanımlarken, genel olarak kişinin kendi zihninde ürettiği bir sıkıntı durumu olarak görülmektedir. Kaygı; endişe, sinirlilik ve huzursuzluk gibi psikolojik hallerin bir yansımasıdır (Konyalıoğlu, 2013).

Deneysel psikolojide kaygı, Pavlovcu yaklaşımla korkuyla eş anlamlı olarak değerlendirilir. Ancak psikanalitik kuramlar kaygı ile korku arasında bir ayrım yapar. S. Freud'un çalışmalarıyla kaygı kavramı korkudan ayrıştırılmış; korku, kişinin dışarıdan gelen gerçek bir tehdide karşı gösterdiği tepki olarak tanımlanmıştır. Korku, dış dünyadan gelen tehlikelere karşı verilen bir tepki olarak tanımlanırken, kaygı içsel bir tehdit olarak ortaya çıkar. Bu tehdit, kişinin kontrol edemediği, yasaklanmış içgüdüsel bir dürtüden kaynaklanır ve bireyi içten içe tehdit eden bir tehlike olarak algılanır (Varol, 1990; Morgan, 1991). Kaygı, bazı durumlarda bireyi harekete geçirip motive edebilirken, yoğun ve sürekli olduğunda kişinin günlük yaşamını olumsuz etkileyebilir.

Sonuç olarak, kaygı, bireyin yaşamında hem psikolojik hem de fizyolojik düzeyde etkiler yaratan karmaşık bir duygusal süreçtir. Korkudan farklı olarak, içsel bir deneyim niteliği taşıyan kaygı, bireyin kendini güvende hissetmediği durumlarda daha belirgin hale gelir. Tehdit edici unsurlar öğrenildikçe, kaygı bu tür durumlara karşı bir uyarı mekanizması olarak gelişir. Bu süreç, klasik (deneysel) şartlanma ile yakından ilişkili olup, zamanla zihinde kaygı ve kaygı tepkilerinin genelleşmesine yol açar (Schlenker, 1994).

1.2.1. Durumsal Kaygı

Durumsal kaygı, bireyin belirli bir olay veya durum karşısında geçici olarak yaşadığı endişe ve huzursuzluk halidir. Freud'a göre insanlar kaygı ile başa çıkmak amacıyla birtakım savunma mekanizmaları geliştirmişlerdir (Morgan, 1991). Bu tür kaygı, sınav, mülakat veya önemli bir konuşma gibi stres yaratan olaylar öncesinde ortaya çıkar ve olayın sona ermesiyle birlikte azalır (Spielberger, 1972). Kaygı, tehdit algısıyla yakından ilişkili olduğu için bireyin algısını değiştirerek kaygı düzeyini azaltmak mümkündür. Sosyal yeteneklerin geliştirilmesi, gevşeme tekniklerinin kullanılması, destekleyici bir iş ortamı yaratılması ve güçlü sosyal destek sağlanması, kaygıyla başa çıkmada etkili yöntemlerdir. Durumsal kaygı, bireyin belirli bir olay veya çevresel faktör karşısında hissettiği geçici stres ve endişe halidir. Genellikle tehdit edici bir durum, performans gerektiren bir görev ya da belirsizlik karşısında ortaya çıkar ve durum ortadan kalktığında kaybolur. Örneğin, sınavlar, iş görüşmeleri veya topluluk önünde konuşmalar bireyde geçici kaygıya neden olabilir. Bu tür kaygı, belirli bir seviyeye kadar motivasyonu artırabilirken, aşırı hale geldiğinde performansı olumsuz etkileyebilir

Durumsal kaygının birey üzerindeki etkileri, kişisel özellikler, deneyim ve bireyin başa çıkma mekanizmaları doğrultusunda farklılık gösterebilir. Bazı bireyler, bu tür kaygı durumlarında daha etkin stratejiler geliştirerek stresle baş edebilirken, bazıları için kaygı, karar verme süreçlerini sekteye uğratarak başarısızlık korkusunu tetikleyebilir. Araştırmalar, durumsal kaygının yönetilmesinde nefes egzersizleri, bilişsel yeniden yapılandırma ve olumlu düşünme gibi yöntemlerin etkili olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, bireyin durumsal kaygıyı tanıması ve uygun stratejiler geliştirmesi, bu tür kaygının olumsuz etkilerini minimize etmesine yardımcı olabilir.

1.2.2. Kronik Kaygı

Kronik kaygı, Fizyosomatik eğilim ve stresin neden olduğu fizyolojik rahatsızlıklar sonucu oluşan sürekli kaygı daha az yoğunlukta ve süresi belirsiz bir kaygıdır (Keskin, 2001). Bu kaygı, bireyin sürekli olarak endişe ve gerginlik hissettiği, uzun süre devam eden bir kaygı türüdür. Belirli bir nedene bağlı olmaksızın günlük yaşamın birçok alanında kendini gösterebilir ve kişinin işlevselliğini olumsuz etkileyebilir (Abramowitz, 2020). Kronik kaygı, bireyin uzun süre boyunca sürekli bir endişe, korku veya huzursuzluk hali yaşadığı psikolojik bir durumdur. Bu tür kaygı, belirli bir tehdit ya da stres faktöründen bağımsız olarak devam eder ve bireyin günlük yaşamını olumsuz etkiler. Kronik kaygı, genellikle kaynağı belirsiz veya sürekli değişen bir endişe hali ile karakterizedir. Birey, gelecekte yaşanabilecek olumsuz senaryolara karşı sürekli tetikte olma hali yaşar ve bu durum, fiziksel ve psikolojik tükenmişliğe yol açabilir. Yapılan araştırmalar, kronik kaygının bireyde kas gerilimi, uyku bozuklukları, konsantrasyon güçlüğü ve sinirlilik gibi semptomlarla kendini gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Kronik kaygı, bireyin yaşam kalitesini düşürmenin yanı sıra, uzun vadede depresyon, kalp hastalıkları ve bağışıklık sistemi problemleri gibi fiziksel sağlık sorunları ile de ilişkilendirilmiştir. Bu bireyler, durumluk kaygıyı da diğerlerinden daha sık ve yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar (Zaichkowsky vd., 1980; Öner & Le Compte, 1983). Bu durum, bireyin sosyal ilişkilerini, iş performansını ve genel yaşam doyumunu olumsuz etkileyebilir. Kronik kaygının yönetiminde bilişsel davranışçı terapi (BDT), gevşeme teknikleri ve mindfulness (bilinçli farkındalık) uygulamalarının etkili olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Ayrıca, düzenli fiziksel aktivite, sağlıklı beslenme ve uyku düzeninin sağlanması gibi yaşam tarzı değişiklikleri de kronik kaygıyı azaltmada önemli rol oynar. Kronik kaygının erken dönemde tanınması ve uygun müdahale yöntemlerinin uygulanması, bireyin psikolojik sağlamlığını artırarak yaşam kalitesini yükseltebilir.

1.2.3. Performans Kaygısı

Performans kaygısı, bireyin bir görev veya etkinlik sırasında başarısız olma korkusu nedeniyle yaşadığı yoğun endişe halidir. Genellikle sınavlar, spor müsabakaları, sahne performansları gibi yüksek başarı beklentisi olan durumlarda görülür ve performansı olumsuz etkileyebilir (Anadol vd., 2024, 1990). Performans kaygısı, bireyin bir görev ya da etkinlik sırasında sergileyeceği performansın olumsuz değerlendirileceğine dair duyduğu yoğun endişe ve stres hali olarak tanımlanmaktadır. Bu kaygı türü, özellikle sınavlar, spor müsabakaları, sahne performansları veya topluluk önünde konuşmalar gibi yüksek beklenti içeren durumlarda ortaya çıkar. Performans kaygısı, bireyin kendisinden beklenenin altında bir sonuç elde edeceğine dair duyduğu korkuyla tetiklenir. Bu durum, bireyin bilişsel (dikkat dağınıklığı, unutkanlık), duygusal (huzursuzluk, özgüven eksikliği) ve fizyolojik (kalp çarpıntısı, terleme) tepkiler vermesine neden olabilir. Kaygının belirli bir düzeyi, bireyi motive edici bir faktör olarak rol oynarken, yoğun ve kontrol edilemeyen performans kaygısı, bireyin başarısını olumsuz yönde etkileyebilir.

Performans kaygısının yönetimi, bireyin kaygıyı tanıması ve bu durumu kontrol altına alacak stratejiler geliştirmesi ile mümkündür. Araştırmalar, nefes kontrolü, gevşeme teknikleri ve olumlu içsel diyalog gibi yöntemlerin performans kaygısını azaltmada etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bireyin kendine olan güvenini artırması, hazırlık sürecine daha fazla zaman ayırması ve deneyim kazandıkça kaygıyla baş etme becerilerini geliştirmesi de performans kaygısını hafifletir. Özellikle spor ve sanat gibi alanlarda bireylerin sahne ya da yarışma öncesi rutinler geliştirmesi, kaygıyı minimize ederek performanslarını optimize etmelerine yardımcı olmaktadır. Performans kaygısı, doğru yönetildiğinde bireyin potansiyelini en üst seviyeye çıkarmasına katkı sağlayan bir güç haline gelebilir.

1.2.4. Gelecek Kaygısı

Gelecek kaygısı, bireyin ilerleyen zamanlarda yaşanabilecek belirsizlikler, başarısızlıklar veya olumsuz olaylar hakkında duyduğu endişe durumudur. Bu kaygı, bireyin kariyer, eğitim veya kişisel yaşamıyla ilgili gelecekte karşılaşılabileceği riskler ve belirsizliklerden kaynaklanır (Seligman, 2011). Gelecek kaygısı, bireyin belirsizliğe karşı hissettiği endişe ve huzursuzluk hali olarak tanımlanır. Bu kaygı, bireyin kariyer, eğitim, finansal durum ve kişisel ilişkiler gibi yaşamın farklı alanlarına dair duyduğu belirsizliklerle tetiklenir. Gelecek kaygısı, bireyin potansiyel risklere karşı sürekli tetikte olmasına yol açarak, bazen motivasyon kaynağı olurken bazen de bireyin karar alma süreçlerini olumsuz etkileyebilir. Özellikle genç bireylerde ve yeni mezunlarda yaygın olarak gözlemlenen bu durum, işsizlik, ekonomik krizler ve toplumsal belirsizliklerin artışıyla daha da

yoğunlaşabilir. Bu kaygının doğal bir süreç olduğu kabul edilse de, aşırı düzeyde yaşandığında bireyin psikolojik iyi oluşunu ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilir.

Bilimsel araştırmalar, gelecek kaygısının bireyin hem zihinsel sağlığı hem de fiziksel sağlığı üzerinde önemli etkiler yarattığını göstermektedir. Yüksek düzeyde kaygı, odaklanma sorunları, uyku bozuklukları ve kronik stres gibi problemlerle ilişkilendirilmektedir. Bununla birlikte, bireyin gelecek kaygısıyla başa çıkma becerilerini geliştirmesi, bu kaygının olumsuz etkilerini hafifletebilir. Kariyer planlaması yapmak, hedef belirlemek ve esnek stratejiler geliştirmek, bireyin belirsizliklere karşı daha dirençli olmasını sağlar. Ayrıca, sosyal destek mekanizmalarından yararlanmak ve profesyonel rehberlik almak, bireyin kaygı seviyesini dengelemesine yardımcı olabilir. Gelecek kaygısı, doğru yönetildiğinde bireyin kendini geliştirmesine ve daha sağlam adımlar atmasına katkı sağlayan bir motivasyon kaynağına dönüşebilir.

1.2.5. Sosyal Kaygı

Sosyal kaygı, bireyin toplumsal ortamlarda yargılanma, eleştirilme veya küçük düşme korkusuyla yaşadığı endişe halidir. Bu durum, bireyin sosyal etkileşimlerden kaçınmasına ve toplumsal ilişkilerde zorluk yaşamasına yol açabilir (Di Bartolo & Hofmann, 2014). Sosyal kaygı, bireyin başkaları tarafından değerlendirileceği veya yargılanacağı sosyal durumlar karşısında yoğun bir endişe, korku ve huzursuzluk hissetmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu kaygı, bireyin toplum içinde küçük düşeceği, olumsuz izlenim bırakacağı ya da istenmeyen bir şekilde dikkat çekeceği düşüncesiyle tetiklenir. Sosyal kaygı, çoğu zaman topluluk önünde konuşma, yeni insanlarla tanışma veya kalabalık ortamlarda bulunma gibi durumlarda kendini gösterir. Birey, bu tür sosyal ortamlarda fiziksel belirtiler (örneğin terleme, kalp çarpıntısı, titreme) yaşayabilir ve yoğun bir kaçınma davranışı sergileyebilir. Bu durum, bireyin sosyal ilişkilerini olumsuz etkileyerek yaşam kalitesini düşürebilir ve mesleki veya akademik performansını sekteye uğratabilir.

Sosyal kaygı, bireyin psikolojik sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve uzun vadede depresyon, düşük özgüven ve sosyal izolasyon gibi sorunlara yol açabilir (Spielberger, 1966). Yapılan araştırmalar, sosyal kaygının bilişsel çarpıtmalarla doğrudan ilişkili olduğunu ve bireyin kendisini diğerlerinden daha eleştirel bir gözle değerlendirdiğini göstermektedir. Bu kaygının yönetimi için bilişsel davranışçı terapi (BDT) ve maruz bırakma terapisi gibi yöntemlerin etkili olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Ayrıca, sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi, bireyin kaygısını azaltmada kritik bir rol oynamaktadır. Sosyal kaygının fark edilmesi ve ele alınması, bireyin hem kişisel gelişimi hem de sosyal uyumu açısından önemli bir adımdır (Denny, 1966; Sarason, 1956).

Kaygı, bireyin davranışları üzerinde hem engelleyici hem de güdüleyici etkilere sahiptir. Freud, Sullivan, Horney ve May gibi psikologlar, kaygının sağlıklı yaşamı zorlaştırıcı bir unsur olduğunu vurgulamış ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmiştir. Öte yandan, kaygı belirli bir düzeyde güdüleyici bir rol oynayarak yeni davranışların kazanılmasına ve performansın artmasına katkı sağlayabilir. Ancak, kaygının bireyin alışkanlıkları, zeka düzeyi, cinsiyeti ve ekonomik koşulları gibi faktörlere bağlı olarak farklı şekillerde etkili olduğu belirtilmektedir (Spielberger, 1966; Sarason, 1956). Freud’a göre insanlar, kaygı ile başa çıkmak için çeşitli savunma mekanizmaları geliştirir. Kaygının tehdit algısıyla doğrudan ilişkili olması nedeniyle, bireyin algısını değiştirerek kaygıyı azaltmak mümkündür. Bu süreçte, sosyal yeteneklerin geliştirilmesi, gevşeme tekniklerinin uygulanması, destekleyici iş ortamlarının oluşturulması ve güçlü sosyal destek sağlanması, kaygıyı yönetmede etkili yöntemler arasında yer almaktadır (Sullivan, 1950; May, 1950; Horney, 1945).

1.3. İŞ BULMA KAYGISI VE TANIMI

İş bulma kaygısı, bireylerin mesleki geleceklerine dair duyduğu belirsizlik ve endişe olarak tanımlanabilir. Özellikle mezuniyet sonrası iş güvencesi arayışı, gençler arasında yaygın bir durumdur. Bu kaygı, hem bireysel hem de toplumsal faktörlerden etkilenecek şekilde gelişmektedir. İş bulma kaygısı, bireyin yalnızca mesleki yaşamını değil, genel yaşam doyumunu ve psikolojik sağlığını da doğrudan etkileyebilen önemli bir olgudur.

1.3.1. İş Bulma Kaygısının Psikolojik ve Sosyal Temelleri

İş bulma kaygısı, bireyin psikolojik yapısıyla yakından ilişkilidir. Kaygı düzeyi, bireyin öz yeterlilik algısı, kendine olan güveni ve geleceğe dair beklentileriyle doğrudan bağlantılıdır. Bununla birlikte, sosyal faktörler de iş bulma kaygısının temel dinamikleri arasında yer alır. Aile baskısı, toplumun işsizlik oranı, ekonomik krizler ve sosyal destek mekanizmalarının yetersizliği bu kaygının artmasına neden olabilmektedir. Psikolojik olarak güvensizlik hissi, bireylerin risk almaktan kaçınmasına yol açarken, sosyal baskılar birey üzerinde ek bir stres kaynağı yaratmaktadır.

1.3.2. Üniversite Öğrencilerinde İş Bulma Kaygısı

Üniversite öğrencileri için mezuniyet sonrası iş bulma süreci, geleceğe dair önemli bir dönüm noktası olarak görülmektedir. Bu süreç, yalnızca bireyin mesleki kariyerini değil, aynı zamanda kişisel gelişimini ve yaşam doyumunu da doğrudan etkileyebilmektedir. Akademik başarıya sahip olmalarına rağmen, öğrenciler mezuniyet sonrasında yoğun bir rekabet ortamında iş arayışına girmektedir. Özellikle iş deneyimi eksikliği, sektörlerdeki

daralmalar ve işverenlerin yüksek beklentileri, öğrencilerde iş bulma kaygısını artıran temel faktörler arasında yer almaktadır. Bu kaygı, bireylerin iş dünyasına adım atarken kendilerini yetersiz hissetmelerine ve geleceklerine dair belirsizlik yaşamalarına neden olabilmektedir. İş bulma kaygısı, öğrencilerin kariyer hedeflerini netleştirmekte zorlanmalarına ve iş arama sürecine yönelik motivasyonlarını kaybetmelerine yol açabilir.

Bu kaygının birey üzerindeki etkileri, psikolojik ve akademik düzlemde kendini göstermektedir. Sürekli bir belirsizlik ve yetersizlik hissi, öğrencilerin akademik performansını olumsuz etkileyebilir; derslere olan ilgiyi azaltabilir ve tükenmişlik sendromunu tetikleyebilir. Aynı zamanda, bu durum sosyal ilişkilerde geri çekilmeye ve bireyin özgüven kaybına yol açarak daha derin psikolojik sorunların gelişmesine zemin hazırlayabilir. Ancak, iş bulma kaygısı her zaman olumsuz bir deneyim olarak değerlendirilmemelidir. Doğru yönlendirildiğinde, bu kaygı bireyi daha disiplinli, kararlı ve hedef odaklı bir şekilde hareket etmeye teşvik edebilir. Bireylerin kişisel farkındalığını artırarak, eksikliklerini gidermeye yönelik adımlar atmasına olanak tanıyabilir. Bu süreçte kariyer planlama, mentörlük programları ve mesleki gelişim etkinlikleri, öğrencilerin kaygılarını yönetmelerine yardımcı olabilecek önemli araçlar olarak öne çıkmaktadır.

1.4. TEKNOLOJİ VE GELECEK KAYGISI: YAPAY ZEKA VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ETKİLERİ

Teknolojik gelişmeler, bireylerin geleceğe dair beklentilerini şekillendirmekte ve bu süreçte kaygı düzeylerini de etkilemektedir. Özellikle yapay zeka (YZ) ve dijital dönüşüm, iş dünyasında köklü değişimlere yol açarken bireylerin kariyer planlamalarında belirsizlik yaratmaktadır. YZ alanındaki araştırma eğilimleri ise önemli bir dönüşüm geçirmektedir (Yang vd., 2021). Bu dönüşüm, hesaplama kavramına, özelleştirmeden adaptasyona, bilinenlerden bilinmeyenlere, herkese uygun standart yaklaşımdan kişiselleştirilmiş çözümlere ve teknolojiye insana odaklanan bir paradigmaya evrilmektedir (Yang, 2021).

1.4.1. Teknoloji ve Gelecek Kaygısı İlişkisi

Teknolojinin hızla gelişmesi, bireylerde mesleki güvencesizlik hissini artırabilmektedir. Özellikle otomasyonun yaygınlaşması, bazı mesleklerin ortadan kalkacağına dair endişeleri beraberinde getirmektedir (Johnson vd., 2013). Bu durum, bireylerin geleceğe dair duyduğu kaygıyı derinleştirmekte ve iş dünyasında rekabetin daha sert bir hale gelmesine yol açmaktadır. Teknolojik gelişmelerin sağladığı avantajlara rağmen, bireyler adaptasyon sürecinde psikolojik zorlanmalar yaşayabilmektedir (Griffiths, 1995;

Young, 1996). Bu kaygının yönetilmesi, bireyin hem kişisel gelişimi hem de toplumsal refah açısından kritik bir öneme sahiptir.

1.4.2. Yapay Zeka ve İş Piyasasındaki Değişimler

Yapay zeka (YZ), iş dünyasında köklü dönüşümlere yol açarak birçok sektörde iş süreçlerini yeniden şekillendirmektedir. Rutin ve tekrar eden görevlerin otomasyon yoluyla makineler tarafından üstlenilmesi, iş gücünün niteliğini değiştirmekte ve bireylerin daha karmaşık, yaratıcı ve analitik becerilere yönelmesini zorunlu kılmaktadır. Üretim, finans, sağlık ve lojistik gibi sektörlerde yapay zekanın entegrasyonu, verimliliği artırırken iş yapış biçimlerinde köklü bir değişime neden olmaktadır. Bu süreç, bazı geleneksel mesleklerin ortadan kalkmasına yol açsa da, yeni teknolojilere uyum sağlayabilen bireyler için farklı kariyer fırsatları doğurmaktadır. Özellikle veri analitiği, yapay zeka mühendisliği ve dijital pazarlama gibi alanlar, iş gücü piyasasında ön plana çıkan yeni meslek grupları olarak öne çıkmaktadır.

Ancak yapay zekanın yarattığı bu dönüşüm, bireylerin ve iş dünyasının adaptasyon sürecini zorunlu kılmaktadır. Yaratıcı düşünme, empati, liderlik ve problem çözme gibi insani becerilere dayalı mesleklerin yapay zekadan daha az etkilenmesi, gelecekte insan odaklı işlerin önemini artırmaktadır. Eğitim ve mesleki gelişim programlarının bu yeni iş gücü dinamiklerine uyum sağlayacak şekilde güncellenmesi, bireylerin yapay zekanın getirdiği değişimlerden fayda sağlamasına olanak tanımaktadır. Dolayısıyla, yapay zeka iş piyasasında bir tehdit olarak değil, bireylerin kariyer yolculuklarını çeşitlendiren ve yeni fırsatlar sunan bir araç olarak değerlendirildiğinde, iş dünyasında sürdürülebilir bir büyüme ve gelişim sağlanabilir.

1.4.3. Yapay Zeka ile Kaygının Artışı: Psikolojik ve Sosyal Yansımalar

Yapay zekanın hızlı gelişimi, bireylerde meslek kaybı korkusu, yetersizlik hissi ve belirsizlik duygularını tetikleyebilmektedir. Bu süreç, özellikle genç nüfus ve yeni mezunlar için kaygı seviyesinin artmasına neden olmaktadır. Psikolojik olarak bu durum, bireylerde stres, tükenmişlik ve motivasyon kaybına yol açabilirken; sosyal boyutta işsizlik oranlarının artışı toplumsal huzursuzlukları beraberinde getirebilir. Ancak bireylerin, teknolojiye uyum sağlama ve sürekli öğrenme eğilimi göstermesi, bu kaygıların üstesinden gelmede etkili olabilmektedir.

1.4.4. Yapay Zeka ve Kariyer Planlama

Kariyer planlaması, yapay zekanın hızla yaygınlaştığı günümüz iş dünyasında büyük bir dönüşüm geçirmektedir. Yapay zekanın iş süreçlerine entegrasyonu, birçok mesleğin doğasını değiştirerek bireylerin kariyer hedeflerini ve yönelimlerini yeniden gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır. Rutin ve tekrara dayalı görevlerin otomasyonla ortadan kalkması, iş gücünün daha karmaşık problem çözme, yaratıcılık ve insan ilişkileri gibi alanlara yönelmesine neden olmaktadır. Bu dönüşüm, bireylerin sahip olduğu becerilerin çeşitlenmesini ve sürekli olarak yenilenmesini gerektirmektedir. Esnek, analitik düşünebilen ve dijital becerilere sahip bireyler, yapay zekanın şekillendirdiği iş piyasasında daha avantajlı konuma gelmektedir.

Yapay zekanın kariyer planlamasındaki rolü, bireyin eğitim ve mesleki gelişimine yapacağı yatırımlarla doğrudan ilişkilidir. Özellikle veri bilimi, programlama, dijital pazarlama ve yapay zeka gibi alanlarda edinilen bilgi ve beceriler, iş gücü piyasasında rekabet avantajı sağlamaktadır. Bununla birlikte, yapay zeka destekli kariyer danışmanlık platformları ve analiz araçları, bireylere daha bilinçli ve stratejik kararlar alma fırsatı sunmaktadır. Bu süreçte, bireylerin teknolojiye uyum sağlama yeteneği, yaşam boyu öğrenme anlayışını benimsemeleri ve değişime açık olmaları, başarılı bir kariyer planlaması için kritik faktörler arasında yer almaktadır. Yapay zeka, bireylerin kariyer yolculuğunda sadece bir tehdit değil, aynı zamanda yeni fırsatların kapısını aralayan önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir.

1.4.5. Dijital Çağda Kaygıyı Azaltmaya Yönelik Stratejiler

Teknolojik dönüşümün hız kazandığı dijital çağda, bireylerin iş dünyasına ve toplumsal değişimlere uyum sağlama çabası, kaygı düzeylerini artırabilmektedir. Bu süreçte, bireylerin hem kişisel hem de profesyonel yaşamlarında kaygıyı yönetebilmesi için çeşitli stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle sürekli öğrenme, yeni beceriler kazanma ve dijital yetkinliklerin artırılması, bireylerin iş gücü piyasasında daha güçlü bir konum elde etmelerine katkı sağlamaktadır. Teknolojik değişimlere uyum sağlayabilen bireyler, belirsizlik ve değişim karşısında daha dirençli hale gelerek, geleceğe yönelik kaygılarını azaltma şansı bulmaktadır.

Kaygıyı yönetmede etkili olan bir diğer unsur ise bireyin zihinsel esnekliğini ve stresle başa çıkma kapasitesini geliştirmesidir. Problem çözme yeteneklerinin artırılması, esnek düşünme becerileri ve psikolojik dayanıklılık, bireylerin zorlu ve belirsiz koşullarda daha sağlıklı bir şekilde ilerlemesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, mindfulness (bilinçli farkındalık) ve gevşeme teknikleri gibi yöntemler, bireyin stres seviyesini azaltarak, duygusal dengesini

korumasına yardımcı olmaktadır. Bu çerçevede, bireylerin kişisel gelişim programlarına katılım sağlaması ve mentörlük hizmetlerinden faydalanması, dijital çağda sürdürülebilir bir kariyer planlaması yapmalarını destekleyen önemli araçlar arasında yer almaktadır.

1.5. SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ VE KARIYER OLANAKLARI

Spor Bilimleri Fakülteleri, bireylerin hem teorik bilgi hem de uygulamalı beceriler kazanmasını sağlayarak, sporun farklı alanlarında uzmanlaşmalarına imkan tanımaktadır. Bu fakülteler, beden eğitimi, antrenörlük, rekreasyon, spor yöneticiliği ve egzersiz bilimleri gibi çeşitli disiplinleri kapsayan geniş bir eğitim yelpazesi sunmaktadır. Sporun toplumsal ve bireysel faydalarının artan bir şekilde fark edilmesi, bu alanda mezun olan bireylerin kariyerlerini şekillendirmelerinde önemli rol oynamaktadır. Bu bölümde, Spor Bilimleri Fakültelerinin sunduğu akademik ve mesleki olanaklar incelenerek, mezunların kariyer yollarına ışık tutulmaktadır

1.5.1. Spor Bilimleri Fakültelerinin Yapısı ve Programları

Spor Bilimleri Fakülteleri, bireylere hem teorik bilgi hem de uygulama odaklı bir eğitim sunar. Programlar, öğrencilere anatomi, fizyoloji, biyomekanik ve spor psikolojisi gibi temel derslerle birlikte saha deneyimleri kazandırmayı hedefler. Fakülteler genellikle beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük, spor yöneticiliği ve rekreasyon gibi bölümlerden oluşur. Bu yapı, öğrencilerin kariyer hedeflerine göre farklı alanlarda uzmanlaşmalarına olanak tanır. Programlar, öğrencilere sporun sadece performans boyutunu değil, aynı zamanda sağlıklı yaşam, rehabilitasyon ve toplum sağlığına olan katkısını da kapsamlı bir şekilde öğretir.

1.5.2. Spor Bilimleri Mezunlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Yolları

Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olan bireyler, çok çeşitli kariyer yollarını takip edebilir. Mezunlar, kamu ve özel sektörde beden eğitimi öğretmeni, antrenör, spor yöneticisi, fitness ve sağlıklı yaşam koçu, rekreasyon lideri ve fizyoterapi destek uzmanı gibi pozisyonlarda görev alabilirler. Aynı zamanda, spor kulüplerinde, federasyonlarda ve sağlık merkezlerinde çalışma imkanı bulurlar. Mezuniyet sonrası kariyer planlamasında, öğrencilerin edindiği staj deneyimleri, kişisel gelişim projeleri ve ek sertifikalar önemli bir rol oynar. Bu süreçte, bireylerin yeniliklere açık olması ve alanındaki güncel gelişmeleri takip etmesi, kariyerlerini daha ileriye taşımada kilit bir faktördür.

1.5.3. Spor Bilimleri Mezunlarının İş Piyasasındaki Yeri ve İstihdam Olanakları

Spor Bilimleri Fakültesi mezunları, spor sektöründe artan ihtiyaç ve farkındalıkla birlikte genişleyen istihdam olanaklarına sahiptir. Ancak, bu alanda iş bulma süreci, mezunların sahip olduğu donanım ve yetkinliklere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Özellikle sağlıklı yaşam trendlerinin yaygınlaşması ve toplumun spora olan ilgisinin artması, bu alandaki iş gücü ihtiyacını artırmaktadır. Spor Bilimleri mezunları, eğitim sektöründe öğretmen olarak, spor kulüplerinde antrenör veya yönetici olarak görev alabilir. Ayrıca, rehabilitasyon merkezlerinde, spor organizasyonlarında veya bağımsız girişimci olarak çeşitli kariyer yollarını keşfetme şansına sahiptirler. Bu süreçte, dijital teknolojilere ve yenilikçi spor uygulamalarına adaptasyon sağlamak, mezunların iş piyasasındaki rekabet gücünü artırmaktadır.

1.5.4. Spor Bilimleri Fakültesi ve Kariyer Olanakları

Spor Bilimleri Fakülteleri, öğrencilere hem teorik bilgi hem de uygulamaya dayalı bir eğitim sunarak, sporun farklı alanlarında uzmanlaşmalarını hedefler. Bu fakültelerde sunulan programlar, anatomi, fizyoloji, biyomekanik ve spor psikolojisi gibi temel derslerle bireylerin spor bilimine dair sağlam bir akademik altyapı kazanmasını sağlar. Bu derslerin yanı sıra saha çalışmaları, laboratuvar uygulamaları ve stajlar gibi pratik deneyimler, öğrencilerin edindiği teorik bilgileri sahada uygulamalarına olanak tanır. Spor Bilimleri Fakülteleri, öğrencilerin yalnızca akademik gelişimini değil, aynı zamanda liderlik, takım çalışması ve problem çözme gibi önemli becerilerini de geliştirmeye yönelik kapsamlı bir eğitim modeli sunar.

Fakülteler, genellikle beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük, spor yöneticiliği ve rekreasyon gibi farklı bölümlerden oluşur. Bu yapı, öğrencilerin ilgi alanlarına ve kariyer hedeflerine uygun olarak çeşitli disiplinlerde uzmanlaşmalarına olanak tanır. Eğitim programları, sporun sadece rekabetçi yönünü değil, aynı zamanda sağlıklı yaşamın teşvik edilmesi, rehabilitasyon süreçleri ve toplum sağlığının desteklenmesi gibi geniş bir perspektife sahiptir. Bu çok yönlü yaklaşım, mezunların hem spor organizasyonlarında hem de sağlık, eğitim ve yönetim gibi farklı sektörlerde başarılı bir şekilde kariyer yapmalarını sağlar. Spor Bilimleri Fakülteleri, bireyleri geleceğin spor liderleri olarak yetiştirme misyonuyla, dinamik ve yenilikçi bir eğitim ortamı sunmaktadır.

1.5.5. Spor Bilimleri Mezunlarının İş Piyasasında Karşılaştıkları Zorluklar

Spor Bilimleri mezunları, iş piyasasında kendilerine uygun pozisyonlar ararken giderek artan bir rekabet ortamıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu alandaki istihdam

olanaklarının sınırlı olması, mezunların yalnızca teorik bilgiyle değil, aynı zamanda pratik becerilerle de kendilerini geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Özellikle antrenörlük, spor yöneticiliği ve eğitmenlik gibi alanlar, belirli bir kapasiteye sahiptir ve bu pozisyonlar için nitelikli adayların fazlalığı rekabeti artırmaktadır. Bunun yanı sıra, sektörde kalıcı ve istikrarlı bir kariyer yapabilmek için bireylerin sürekli kendilerini yenilemeleri ve sektördeki güncel gelişmeleri yakından takip etmeleri gerekmektedir.

Ancak, spor bilimleri mezunları için iş piyasasında yeni fırsatlar yaratmak mümkündür. Dijital yetkinliklerin kazanılması, branş çeşitliliği ve girişimcilik gibi alanlarda kendini geliştiren mezunlar, daha geniş bir kariyer yelpazesine sahip olabilir. Özellikle online fitness platformları, spor teknolojileri ve kişisel antrenörlük gibi dijitalleşmenin etkisiyle büyüyen alanlar, mezunların istihdam edilebilirliğini artırmaktadır. Kendi spor akademilerini kurmak, bireysel danışmanlık vermek veya bağımsız projelere yönelmek, mezunların sektörde fark yaratmasına olanak tanır. Bu süreçte, kişisel gelişim programlarına katılım ve sektörel farkındalık, spor bilimleri mezunlarının iş piyasasında sürdürülebilir bir kariyer inşa etmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

1.6. KARIYER PLANLAMA VE İŞ KAYGISI İLİŞKİSİ

Kariyer planlama, bireylerin mesleki hedeflerini belirlemesi, bu hedeflere ulaşmak için gerekli adımları atması ve iş dünyasında kendilerini güvende hissetmeleri açısından kritik bir süreçtir. Özellikle belirsizliklerin arttığı günümüz iş dünyasında, bireylerin gelecek kaygısını azaltarak daha motive olmalarını sağlar. Kariyer planlaması, bireyin güçlü ve zayıf yönlerini tanımasına olanak tanırken, iş bulma sürecinde karşılaşılabilecek zorluklara karşı daha hazırlıklı olmalarına yardımcı olur. Bu planlama süreci, iş kaygısının doğurabileceği psikolojik ve sosyal sorunları minimize ederek bireyin kendine olan güvenini artırır.

İş kaygısı, bireyin kariyer yolculuğunda belirsizliklerle karşılaşmasından doğan doğal bir reaksiyondur. Ancak doğru bir kariyer planlaması yapıldığında bu kaygı kontrol altına alınabilir. Bireyin kendi potansiyelini fark etmesi ve adım adım bir yol haritası oluşturması, hem kısa vadeli hem de uzun vadeli hedeflere odaklanmayı sağlar. Bu süreçte kariyer danışmanları, mentörler ve profesyonel rehberlik hizmetleri, bireyin kaygılarını azaltmada önemli bir rol oynar. Sonuç olarak, bilinçli bir kariyer planlaması, bireyin iş dünyasındaki yerini sağlamlaştırarak mesleki doyumunu artırır.

1.6.1. Kariyer Planlamanın Önemi

Kariyer planlaması, bireylerin yeteneklerini en iyi şekilde değerlendirmelerini sağlayan ve mesleki gelişimlerini destekleyen yapılandırılmış bir süreçtir. Bu planlama,

bireyin iş yaşamında tatmin olması ve potansiyelini maksimize etmesi için bir yol haritası görevi görür. Belirsizliklerin hâkim olduğu iş piyasasında, bireylerin hedeflerini netleştirmesi ve belirli bir yön doğrultusunda hareket etmesi, başarıya ulaşma ihtimalini artırır. Kariyer planlaması aynı zamanda bireyin iş dünyasında kendine olan güvenini pekiştirerek, motivasyonunu artırır.

Bireylerin erken yaşlardan itibaren kariyer planlaması yapması, iş dünyasına adaptasyon süreçlerini kolaylaştırır. Bu süreç, bireyin hangi alanlarda yetenekli olduğunu keşfetmesine olanak tanırken, kişisel gelişimine katkı sağlar. Aynı zamanda, kariyer planlaması bireyin sadece mesleki hayatını değil, genel yaşam kalitesini de olumlu yönde etkiler. Bireyin kendi yeteneklerine ve hedeflerine uygun bir kariyer yolu belirlemesi, iş doyumunu artırarak uzun vadeli bir mutluluk sağlar.

1.6.2. Kariyer Planlama ve İş Kaygısını Azaltma Yöneymleri

İş kaygısını azaltmada en etkili yöntemlerden biri, bireyin kendisi için net bir kariyer planı oluşturmasıdır. Bireyin güçlü yönlerini, ilgi alanlarını ve hedeflerini belirleyerek bu doğrultuda bir kariyer yolculuğu tasarlaması, iş kaygısını büyük ölçüde hafifletebilir. Belirsizlik ve kararsızlık, iş kaygısını artıran temel unsurlar arasındadır. Ancak, iyi yapılandırılmış bir kariyer planı, bireyin hangi adımları atması gerektiğini bilmesini sağlayarak kaygıyı kontrol altına alır.

Kariyer planlamasında mentörlük, kişisel gelişim programları ve mesleki eğitimler önemli bir yer tutar. Bireyin mesleki yeterliliklerini artırması, rekabet ortamında kendine güvenini pekiştirir. Ayrıca, bireyin iş dünyasındaki yenilikleri takip etmesi ve değişime ayak uydurması, kariyer kaygısını azaltan temel unsurlardan biridir. Kendini sürekli geliştiren bireyler, iş dünyasında daha rahat bir şekilde adapte olur ve iş bulma süreçlerinde karşılaşılabilecekleri engelleri aşma konusunda daha donanımlı hale gelir.

1.6.3. İş Bulma Kaygısının Psikolojik ve Sosyal Etkileri

İş bulma kaygısı, bireyin psikolojik sağlığını doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Uzun süreli iş kaygısı, bireylerde stres, tükenmişlik sendromu ve özgüven kaybı gibi psikolojik sorunlara yol açabilir. Özellikle mezuniyet sonrası iş bulma sürecinde yaşanan belirsizlik, genç bireylerin geleceğe dair karamsarlık hissetmesine neden olabilir. Bu durum, bireyin akademik ve mesleki performansını olumsuz etkileyerek motivasyon kaybına yol açabilir.

Sosyal açıdan bakıldığında, iş bulma kaygısı bireyin çevresiyle olan ilişkilerini de etkileyebilir. Uzun süre iş bulamayan bireyler, sosyal çevrelerinden uzaklaşma eğiliminde

olabilir ve toplumsal baskı nedeniyle kendilerini izole hissedebilirler. Bu kaygının azaltılması, bireyin kendine uygun kariyer hedefleri belirlemesi ve sürekli gelişim odaklı bir bakış açısı benimsemesiyle mümkündür. İş kaygısının sosyal etkilerini azaltmak için bireylerin destek gruplarına katılması, mesleki rehberlik hizmetlerinden yararlanması ve psikolojik destek alması önemlidir.

1.7. KARİYER İŞ BULMA KAYGISININ NEDENLERİ VE SONUÇLARI

Kariyer planlama, bireylerin mesleki hedeflerini belirlemesi, bu hedeflere ulaşmak için gerekli adımları atması ve iş dünyasında kendilerini güvende hissetmeleri açısından kritik bir süreçtir. Özellikle belirsizliklerin arttığı günümüz iş dünyasında, bireylerin gelecek kaygısını azaltarak daha motive olmalarını sağlar. Kariyer planlaması, bireyin güçlü ve zayıf yönlerini tanımasına olanak tanırken, iş bulma sürecinde karşılaşılabilecek zorluklara karşı daha hazırlıklı olmalarına yardımcı olur. Bu planlama süreci, iş kaygısının doğurabileceği psikolojik ve sosyal sorunları minimize ederek bireyin kendine olan güvenini artırır.

İş kaygısı, bireyin kariyer yolculuğunda belirsizliklerle karşılaşmasından doğan doğal bir reaksiyondur. Ancak doğru bir kariyer planlaması yapıldığında bu kaygı kontrol altına alınabilir. Bireyin kendi potansiyelini fark etmesi ve adım adım bir yol haritası oluşturması, hem kısa vadeli hem de uzun vadeli hedeflere odaklanmayı sağlar. Bu süreçte kariyer danışmanları, mentörler ve profesyonel rehberlik hizmetleri, bireyin kaygılarını azaltmada önemli bir rol oynar. Sonuç olarak, bilinçli bir kariyer planlaması, bireyin iş dünyasındaki yerini sağlamlaştırarak mesleki doyumunu artırır.

1.7.1. İş Bulma Kaygısının Tanımı ve Kapsamı

İş bulma kaygısı, bireyin mesleki geleceğine dair duyduğu belirsizlik ve işsizlik korkusundan kaynaklanan bir psikolojik durumdur. Bu kaygı, mezuniyet sonrası iş arayışında olan bireylerde sıklıkla gözlemlenirken, iş dünyasında uzun süredir yer alan bireylerde de kariyer değişiklikleri sırasında ortaya çıkabilir. İş bulma kaygısı, bireyin öz yeterlilik algısını etkileyerek motivasyonunu düşürebilir ve karar alma süreçlerinde tereddüt yaşamasına neden olabilir. Bu durum, bireyin hem kişisel gelişimini hem de mesleki başarısını olumsuz yönde etkileyebilir.

Bu kaygının kapsamı, bireyin eğitim durumu, yetkinlikleri, sektör koşulları ve ekonomik faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Özellikle iş piyasasında hızlı değişimlerin yaşandığı dönemlerde, iş güvencesi arayışı daha belirgin hale gelir. İş bulma kaygısı, bireyin yalnızca ekonomik geleceğini değil, aynı zamanda toplumsal statüsünü ve yaşam kalitesini de doğrudan etkileyen bir faktör olarak öne çıkar.

1.7.2. İş Bulma Kaygısına Yol Açan Faktörler

İş bulma kaygısının ortaya çıkmasında çeşitli bireysel ve çevresel faktörler rol oynar. Bireyin eğitim düzeyi, mesleki deneyimi ve kişisel yeterlilik algısı, kaygı düzeyini belirleyen önemli etkenler arasındadır. Özellikle iş deneyimi eksikliği ve yetersiz beceriler, bireylerde iş bulma konusunda güvensizlik yaratabilir. Ayrıca, iş piyasasında aranan becerilerin sürekli değişmesi ve bireylerin bu değişime ayak uyduramaması kaygıyı artıran diğer faktörlerdendir.

Çevresel faktörler arasında ise ekonomik koşullar, sektörel daralmalar ve artan rekabet önemli bir yer tutar. Toplumun genel ekonomik durumu, iş bulma süreçlerinde bireylerin yaşadığı kaygıyı doğrudan etkiler. Ayrıca, mezun sayısının fazla olduğu ve iş imkanlarının sınırlı olduğu sektörlerde iş bulma süreci daha zorlu hale gelerek bireyin kaygı seviyesini artırabilir.

1.7.2.1. Ekonomik koşullar

Ekonomik istikrarsızlık, iş bulma kaygısını tetikleyen en temel faktörlerden biridir. Resesyon dönemlerinde iş imkanlarının azalması ve şirketlerin iş gücü alımlarında kısıtlamaya gitmesi, bireylerin iş bulma süreçlerini zorlaştırır. Ekonomik durgunluk, özellikle genç mezunlar ve yeni iş arayanlar için işsizlik riskini artırarak kaygının derinleşmesine neden olur. Bu tür dönemlerde bireyler, iş arama süreçlerinde daha fazla zaman harcayarak, motivasyon kaybı ve umutsuzluk gibi psikolojik sorunlarla karşılaşabilir.

Bireylerin ekonomik kriz dönemlerinde geleceğe dair duyduğu belirsizlik, yalnızca bireysel düzeyde kalmaz; aynı zamanda toplumsal boyutta da etkiler yaratır. İşsizlik oranlarının artması, sosyal huzursuzlukların ve toplumsal baskının yükselmesine yol açabilir. Bu nedenle ekonomik dalgalanmaların iş piyasası üzerindeki etkilerini minimize etmek, bireylerin iş kaygısını azaltmada önemli bir strateji olacaktır.

1.7.2.2. Rekabet ve iş piyasasının koşulları

Günümüzde iş piyasasında artan rekabet, bireylerin iş bulma sürecinde daha fazla stres yaşamalarına neden olmaktadır. Özellikle globalleşme ve teknolojik gelişmeler, iş piyasasında yeni fırsatlar yaratırken aynı zamanda bireylerin daha donanımlı olmasını zorunlu kılar. Rekabetin yoğun olduğu sektörlerde iş bulma süreci uzayabilir ve bu durum bireylerin psikolojik olarak yıpranmasına sebep olabilir.

Rekabetin yüksek olduğu iş piyasalarında bireylerin fark yaratabilmesi için ek becerilere ve deneyimlere sahip olması gereklidir. Ancak, her bireyin bu fırsatlara erişimi eşit olmayabilir. Bu nedenle bireylerin kendilerini sürekli geliştirmeleri ve kariyer

planlamalarında esnek olmaları, iş piyasasındaki zorluklarla başa çıkmalarında önemli bir avantaj sağlar.

1.7.2.3. Rekabet mezuniyet sonrası belirsizlikler

Mezuniyet sonrası yaşanan belirsizlik, bireylerin iş bulma kaygısını tetikleyen en önemli unsurlardan biridir. Üniversite eğitimi boyunca belirli bir program ve yapı içinde ilerleyen öğrenciler, mezuniyetin ardından iş dünyasının rekabetçi ve değişken dinamikleriyle karşı karşıya kalır. Bu süreç, bireylerin yalnızca akademik bilgiyle değil, aynı zamanda iş dünyasının beklentilerine uyum sağlama becerileriyle de sınandığı bir dönemdir. Özellikle mezuniyet sonrası iş deneyimi bulunmayan bireylerde, bu belirsizlik daha derin hissedilir ve işsizlik kaygısını artırabilir. İşverenlerin çoğu, adaylarda hem teorik bilgiyi hem de pratik deneyimi bir arada aramakta, bu durum yeni mezunları dezavantajlı bir konuma itmektedir. Bu belirsizlik, bireylerin özgüvenlerini zedeleyebilir ve kariyer planlamalarında kararsızlık yaşamalarına neden olabilir.

Bu kaygının üstesinden gelebilmek için bireylerin kariyer planlamasına üniversite yıllarının başlarından itibaren başlamaları kritik bir öneme sahiptir. Erken dönemde yapılan kariyer planlamaları, bireyin mezuniyet sonrası karşılaşabileceği zorluklara hazırlıklı olmasını sağlar. Stajlar, gönüllü projeler ve part-time işler, bireylerin hem mesleki deneyim kazanmalarına hem de sektörel bağlantılar kurmalarına olanak tanır. Ayrıca, üniversiteler tarafından sunulan kariyer rehberliği ve mentörlük programları, bireylerin iş dünyasına daha bilinçli adım atmalarına yardımcı olur. Mezuniyet sonrası dönemde de bireylerin çeşitli mesleki gelişim kurslarına katılım göstermesi, iş arama sürecinde kendilerini daha donanımlı hissetmelerine ve rekabet avantajı elde etmelerine katkı sağlar. Bu stratejiler, belirsizliklerin doğurduğu kaygıyı azaltarak bireylerin kariyer hedeflerine daha emin adımlarla ilerlemesini mümkün kılar.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, mevcut bir durumun ya da geçmişte devam eden bir olay veya olgunun var olduğu şekliyle betimlenmesini ve analiz edilmesini amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu model, araştırma konusu olan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi, mevcut durumu olduğu gibi ortaya koyarak incelemeye olanak tanımaktadır (Karasar, 2009; Büyüköztürk, 2017). Araştırmanın bu model çerçevesinde gerçekleştirilmesi, çalışmanın sistematik, nesnel ve güvenilir bir yapıda kurgulanmasını sağlamış; elde edilen verilerin, öğrencilerin akademik başarılarının iş gücü piyasasına yönelik kaygı düzeyleri üzerindeki etkilerini bütüncül bir perspektifle değerlendirilmesine imkan tanımıştır.

2.2. HİPOTEZLER

Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademişk başarıları ve iş bulma kaygılarını incelendiği bu çalışmada bu amaçlar çerçevesinde cevap aranan sorular şöyle sıralanabilir.

H1-1: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-2: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-3: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-4: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-5: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri bölümlere (Antrenörlük, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği vb.) göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-6: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri bölümlere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-7: Aktif olarak spor yapan öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, spor yapmayan öğrencilere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-8: Aktif olarak spor yapan öğrencilerin iş bulma kaygı düzeyleri, spor yapmayan öğrencilere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-9: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri, ailelerinin ekonomik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-10: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri, ailelerinin ekonomik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-11: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri yaşanan bölgeye (kırsal/kentsel) göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-12: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri yaşanan bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-13: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-14: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H1-15: Ailelerinin ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin iş bulma kaygı düzeyleri, ekonomik durumu yüksek olan öğrencilere göre daha yüksektir.

H1-16: Son sınıfta olan öğrencilerin iş bulma kaygı düzeyleri, diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre daha yüksektir.

2.3. EVREN VE ÖRNEKLEM GRUBU

Araştırma evrenini Spor Bilimleri fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma grubu ise 2024-2025 akademik yılında Bayburt Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören, farklı bölümler ve sınıf seviyelerinden gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin çeşitli akademik geçmişleri ve farklı ilgi alanları, araştırmaya zenginlik katmakta ve konuya daha geniş bir bakış açısıyla yaklaşılmasına olanak tanımaktadır. Bu çeşitlilik, öğrencilerin deneyimlerinin ve beklentilerinin daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini sağlayarak araştırmanın daha derinlemesine ve çok yönlü bir perspektifle ele alınmasına katkıda bulunmaktadır.

2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu ve Aslan ve Uğraş (2021) tarafından geliştirilen "Spor Bilimleri Öğrencilerinin İş Bulma Kaygısı Ölçeği" kullanılacaktır. Katılımcıların akademik başarılarını belirlemek için

not ortalamaları, kişisel anket yoluyla toplanacaktır. Demografik bilgi formu, öğrencilerin temel kişisel bilgilerini ve araştırma için önemli olan değişkenleri belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. İş bulma kaygısı ölçeği ise öğrencilerin kariyerlerine dair duydukları kaygı düzeylerini ölçen güvenilir ve kapsamlı bir araç olarak kullanılacaktır. Bu veri toplama süreci, öğrencilerin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi daha derinlemesine analiz etmeye imkan tanıyacaktır.

2.4.1. İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ)

İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ), spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin iş bulma konusundaki kaygı düzeylerini ölçmeye yönelik geliştirilmiş, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış bir ölçektir (Aslan & Uğraş, 2021). Bu ölçek, öğrencilerin kariyer beklentileri, sektördeki istihdam durumu ve mezuniyet sonrası iş bulma süreçlerine ilişkin duydukları kaygıları değerlendirmeye odaklanmaktadır.

2.4.2. Ölçeğin Yapısı ve Puanlama Sistemi

Ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahiptir ve iş bulma kaygısını bütüncül olarak ele almaktadır. Ölçekte toplamda 8 madde yer almakta ve her bir maddeye 5’li Likert tipi derecelendirme ile yanıt verilmektedir:

5 – Daima Doğru

4 – Genellikle Doğru

3 – Ara Sıra Doğru

2 – Nadiren Doğru

1 – Asla Doğru Değil

Bu puanlama sistemi, katılımcının iş bulma kaygı düzeyini derecelendirerek, kaygı yoğunluğunun hangi seviyede olduğunu tespit etmeye yardımcı olur. Toplam puan 40'a yaklaştıkça öğrencinin iş bulma kaygı düzeyinin yüksek olduğu yorumlanabilir. Daha düşük puanlar ise iş bulma kaygısının daha az olduğunu göstermektedir.

2.4.3. Ölçeğin Maddelerinin Yapısı ve Yorumlanması

Ölçekte yer alan ifadeler, öğrencilerin işsizlik oranları, sektördeki zorluklar, devlet desteği eksikliği ve iş bulma süreçlerinde tecrübe gerekliliği gibi doğrudan iş gücü piyasasına ilişkin kaygı uyandıran faktörleri kapsamaktadır. Örneğin:

“İş bulma kaygısı ile yaşamak psikolojimi olumsuz yönde etkiliyor” maddesi, öğrencinin iş bulamama endişesinin kişisel yaşam ve ruh sağlığı üzerindeki etkilerini ölçmeyi

amaçlamaktadır.

“Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının özel sektördeki çalışma şartlarının çok iyi olmadığını gözlemlemek kaygısını artırıyor” ifadesi ise mezuniyet sonrası çalışma ortamlarının kalitesi ve sektördeki olası olumsuz koşullara dair kaygıları yansıtmaktadır. Bu maddeler, işsizlik kaygısının birey üzerinde yarattığı psikolojik baskıyı, günlük yaşamı etkileme düzeyini ve sektöre dair genel algıyı detaylı bir şekilde ortaya koymaktadır.

2.4.4. Öçeğin Araştırmada Kullanımı

Bu ölçek, araştırmada öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi analiz etmek için kritik bir araçtır. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, aktif spor yapma durumu, ekonomik düzey gibi demografik değişkenlere göre iş bulma kaygılarını değerlendirmek, araştırmanın derinlemesine analiz edilmesine katkı sağlayacaktır.

Ayrıca, ölçek kullanılarak elde edilen veriler, öğrencilerin iş bulma sürecinde yaşadıkları kaygıların akademik performans ve kariyer planları üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir temel oluşturacaktır. Bu sayede, spor bilimleri fakültelerinde kariyer planlama süreçlerine yönelik daha kapsamlı rehberlik ve destek programları geliştirilmesine olanak sağlanabilir.

2.4.5. İş Kişisel Bilgi Formu

Bu araştırmada, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ve iş bulma kaygılarının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bir “Kişisel Bilgi Formu” kullanılacaktır. Form, katılımcıların akademik başarılarını ve iş bulma kaygılarını etkileyebileceği düşünülen cinsiyet, bölüm, sınıf düzeyi, aile gelir düzeyi, yaşadıkları bölge (kırsal/kentsel), günlük internet kullanım süresi, aktif spor yapma durumu, e-ticaret sitelerinden alışveriş yapma alışkanlıkları ve konut/yurt durumu gibi çeşitli değişkenleri kapsamaktadır. Ayrıca, öğrencilerin spor yapma sıklığı ve internette bulunma amaçlarına yönelik sorular da yer almaktadır.

2.5. VERİ ANALİZİ

Bu araştırmada, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma süreci, konuyla ilgili kapsamlı bir literatür taramasıyla başlamış ve bu alanda geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçekler kullanılarak veri toplama aşamasına geçilmiştir. Katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı ve

gönüllülük esasları hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, etik ilkeler doğrultusunda onayları alınmıştır. Anket uygulamaları yüz yüze görüşmelerle gerçekleştirilmiş ve ek olarak Google Form üzerinden çevrim içi olarak katılımcılara ulaştırılmıştır. Bu yöntem, daha geniş bir katılımcı grubuna ulaşılmasını sağlayarak veri toplama sürecinin esnek ve verimli bir şekilde yürütülmesine katkı sunmuştur.

Veri toplama süreci beş hafta sürmüştür ve her bir katılımcının anketi tamamlaması yaklaşık beş dakika almıştır. Elde edilen veriler SPSS-27 programında analiz edilmiştir. Analiz aşamasında veriler, eksiklikler ve hatalı girişler açısından gözden geçirilmiş, normallik testleri yapılarak istatistiksel analiz için uygunlukları değerlendirilmiştir.

Bu analizlerin ardından, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla uygun istatistiksel testler uygulanmıştır. Bu çalışma, spor bilimleri öğrencilerinin akademik başarılarını ve iş gücü piyasasına yönelik kaygılarını daha iyi anlamaya yönelik değerli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.5.1. Normallik Testi

Araştırmada veri analizi yaparken örneklem büyüklüğü, kullanılacak istatistik yöntemlerin seçiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, verilerin normal dağılıma verilerin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri değerlendirilerek dağılımın özellikleri hakkında daha fazla bilgi edinilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara Uygulanan İBKÖ Ölçek Puanlarının Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri

	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum	Çarpıklık	S.Sapma	Basıklık	S.Sapma
İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ)	436	27,9427	0,5,7446	11,00	40,00	-0,793	0,117	1,484	0,233

Tablo 1, 436 katılımcının İş Bulma Kaygısı Ölçeği'nden (İBKÖ) aldığı puanların temel istatistiksel özelliklerini göstermektedir. Bu ölçekten alınabilecek maksimum puan 40'tır ve yüksek puanlar, katılımcıların iş bulma konusundaki kaygı düzeylerinin arttığını ifade etmektedir.

Katılımcıların İBKÖ puanlarının aritmetik ortalaması 27,94 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, katılımcıların iş bulma sürecine yönelik orta-yüksek düzeyde kaygı taşıdığını göstermektedir. Standart sapma (sd) 5,74 olup, katılımcıların puanlarının ortalama etrafında belirli bir dağılım gösterdiğini belirtmektedir. Puanlar 11 ile 40 arasında değişmektedir. En

yüksek puanın 40 olması, bazı katılımcıların iş bulma konusunda maksimum düzeyde kaygı yaşadığını ortaya koymaktadır. Çarpıklık (skewness) değeri -0,793 olarak hesaplanmıştır. Bu negatif çarpıklık, puan dağılımının sola doğru asimetric olduğunu, yani katılımcıların büyük bir kısmının ortalamadan üzerinde puan aldığını göstermektedir. Bu bulgu, iş bulma kaygısının genel olarak yüksek olduğunu düşündürmektedir. Çarpıklık için standart hata 0,117'dir ve çarpıklık değerinin istatistiksel olarak anlamlı olabileceğini işaret etmektedir. Basıklık (kurtosis) değeri ise 1,484 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak, iş bulma kaygısı ölçeğinden elde edilen veriler, katılımcıların iş bulma sürecinde belirgin bir kaygı yaşadığını ve puan dağılımında normalden farklı bir eğilim olduğunu göstermektedir. Özellikle bazı katılımcıların iş bulma kaygısının oldukça yüksek seviyelerde olduğu gözlemlenmektedir. Bu bulgular, iş güvencesi ve istihdam süreçlerine yönelik kaygının yaygın bir şekilde deneyimlendiğini ortaya koymaktadır. Her iki ölçeğin çarpıklık ve basıklık değerleri ± 1 sınırları içinde yer aldığı için, verilerin normal dağılıma uygun olduğu söylenebilir. Çarpıklık ve Basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında değer alması verilerin normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu araştırma kapsamında elde edilen veriler için normallik varsayımını sağladığı kabul edilmiş ve parametrik testler gerçekleştirilmiştir.

2.5.2. Etik Kurul Onay

Bu çalışmada Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurul Başkanlığı'ndan 30.04.2024 tarihinde 2024/122, sayılı karar ile gerekli izin ve onamlar alınmış olup, gönüllü katılım sağlayan öğrencilere detaylı bilgilendirme yapılarak çalışma gerçekleştirilmiştir (Ek 1).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR

Bu bölümde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden elde edilen araştırma bulguları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Tablo 2'de, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde oranları sunulmaktadır.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Değişkenler	<i>f</i>	%
Cinsiyet	Erkek	243	55,73
	Kadın	193	44,27
	Toplam	436	100,00
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor	103	23,62
	Spor Yöneticiliği	101	23,17
	Antrenörlük	126	28,90
	Rekreasyon	106	24,31
	Toplam	436	100,00
Sınıf	1.Sınıf	75	17,20
	2.Sınıf	86	19,72
	3.Sınıf	180	41,28
	4.Sınıf	95	21,79
	Toplam	436	100,00
Düzenli Spor Yapma Durumu	Evet	155	35,55
	Hayır	281	64,45
	Toplam	436	100,00
Düzenli Kitap Okuma Durumu?	Evet	122	27,98
	Hayır	314	72,02
	Toplam	436	100,00
Ekonomik Gelir Düzeyi	İyi	137	31,42
	Orta	173	39,68
	Zayıf	126	28,90
	Toplam	436	100,00
Mezuniyet Sonrası Farklı alanda çalışmayı düşünüyor musunuz_?	Evet	267	61,24
	Hayır	169	38,76
	Toplam	436	100,00

Tablo 2, araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, sınıf düzeyi, düzenli spor yapma ve kitap okuma alışkanlıkları, ekonomik gelir düzeyleri ve

mezuniyet sonrası farklı bir alanda çalışma düşüncelerine ilişkin demografik verileri sunmaktadır. Araştırmaya katılanların %55,73'ü (n=243) erkek, %44,27'si (n=193) kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Bu sonuç, araştırma örnekleminin cinsiyet bakımından dengeli bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir.

Katılımcılar farklı bölümlerde öğrenim görmektedir. En yüksek oran %28,90 (n=126) ile Antrenörlük bölümüne aittir. Bunu %24,31 (n=106) ile Rekreasyon, %23,62 (n=103) ile Beden Eğitimi ve Spor, ve %23,17 (n=101) ile Spor Yöneticiliği bölümü izlemektedir. Bu dağılım, araştırmaya farklı disiplinlerden dengeli bir katılım olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre dağılımında en büyük grup %41,28 (n=180) oranıyla 3. sınıf öğrencileridir. Bunu sırasıyla %21,79 (n=95) ile 4. sınıf, %19,72 (n=86) ile 2. sınıf ve %17,20 (n=75) ile 1. sınıf öğrencileri takip etmektedir. Bu bulgular, araştırmaya üst sınıf öğrencilerinin daha yoğun katılım gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Katılımcıların %35,55'i (n=155) düzenli olarak spor yaptığını belirtirken, %64,45'i (n=281) spor yapmadığını ifade etmiştir. Bu sonuç, katılımcıların önemli bir kısmının fiziksel aktiviteyi yaşamlarının bir parçası haline getirmediğini göstermektedir.

Araştırmaya katılanların %27,98'i (n=122) düzenli olarak kitap okuduğunu belirtmiştir. Buna karşın, %72,02'si (n=314) düzenli kitap okumadığını ifade etmiştir. Bu bulgu, katılımcılar arasında düzenli kitap okuma alışkanlığının düşük olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %39,68'i (n=173) orta gelir düzeyinde olduğunu belirtirken, %31,42'si (n=137) iyi ve %28,90'ı (n=126) zayıf ekonomik gelir düzeyine sahip olduğunu ifade etmiştir. Bu veriler, katılımcıların büyük bir kısmının orta düzeyde bir ekonomik gelire sahip olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %61,24'ü (n=267) mezuniyet sonrası kendi alanları dışında bir işte çalışmayı düşündüğünü belirtmiştir. %38,76'sı (n=169) ise mezuniyet sonrası kendi alanında çalışmayı planladığını ifade etmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin önemli bir kısmının mezuniyet sonrası farklı sektörlerde istihdam edilme olasılığını göz önünde bulundurduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeylerine göre dengeli bir dağılım sergilediği görülmektedir. Ancak, düzenli spor yapma ve kitap okuma oranlarının düşük olması dikkat çekicidir. Ekonomik gelir düzeyinde çoğunluğun orta seviyede olması, öğrencilerin genel yaşam koşulları hakkında fikir vermektedir. Mezuniyet sonrası farklı

alanlarda çalışma düşüncesinin yüksek olması, öğrencilerin gelecekteki iş gücü piyasasına dair esnek bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

Tablo 3: “Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO Mezunlarının İstedikleri İşte Çalışamadıklarını Görmek Kaygısını Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	f	%
1	Arasıra Doğru Değil	27	6,19
2	Nadiren Doğru	40	9,17
3	Ara Sıra Doğru	117	26,83
4	Genellikle Doğru	194	44,50
5	Daima Doğru	58	13,30
	Toplam	436	100,00

Tablo 3, katılımcıların “Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının istedikleri işte çalışamadıklarını görmek kaygısını artırıyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, katılımcıların istihdam sürecine yönelik algılarında farklı düzeylerde kaygı yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Verilere göre, katılımcıların %44,50’si bu ifadeye “Genellikle Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, katılımcıların önemli bir kısmının bu kaygıyı sıkça hissettiğini göstermektedir. “Daima Doğru” yanıtını verenlerin oranı ise %13,30 olup, bu grup kaygıyı en üst düzeyde deneyimlemektedir. Diğer yandan, katılımcıların %26,83’ü “Ara Sıra Doğru” seçeneğini işaretlemiş, bu da kaygının zaman zaman hissedildiğini göstermektedir. “Nadiren Doğru” diyenlerin oranı %9,17, “Arasıra Doğru Değil” yanıtını verenlerin oranı ise %6,19 olarak belirlenmiştir. Bu gruptaki katılımcılar, genel olarak bu tür bir kaygıyı daha düşük düzeyde yaşamaktadır.

Katılımcıların büyük bir kısmı, mezuniyet sonrası istihdam olanaklarıyla ilgili belirsizliğin kaygılarını artırdığını belirtmiştir. Bu durum, spor bilimleri alanında mezun olan bireylerin iş bulma süreçlerine dair duyarlılıklarının yüksek olduğunu ve bu durumun psikolojik düzeyde kaygı yaratabileceğini göstermektedir.

Tablo 4: “Genel Olarak Ülkemizdeki İşsizlik Oranının Yüksek Olması İş Bulma Kaygısını Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	f	%
1	Arasıra Doğru Değil	22	5,05
2	Nadiren Doğru	61	13,99
3	Ara Sıra Doğru	137	31,42
4	Genellikle Doğru	162	37,16
5	Daima Doğru	54	12,39
	Toplam	436	100,00

Tablo 4, katılımcıların “Genel olarak ülkemizdeki işsizlik oranının yüksek olması iş bulma kaygısını artırıyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzdesel dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, katılımcıların işsizlik oranları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiye dair algılarını yansıtmaktadır. Verilere göre, katılımcıların %37,16’sı bu ifadeye “Genellikle Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, ülkenin işsizlik seviyesinin katılımcılar üzerinde belirgin bir kaygı oluşturduğunu göstermektedir. “Daima Doğru” diyenlerin oranı ise %12,39 olup, bu katılımcılar işsizlik oranlarının kaygılarını en üst düzeyde etkilediğini ifade etmiştir. Katılımcıların %31,42’si “Ara Sıra Doğru” seçeneğini işaretlemiş, bu da işsizlik oranlarının bazı durumlarda kaygıya yol açtığını göstermektedir. “Nadiren Doğru” yanıtını verenlerin oranı %13,99 iken, “Arasıra Doğru Değil” diyenlerin oranı %5,05’tir. Bu gruptaki katılımcılar, işsizlik oranlarının iş bulma kaygısı üzerindeki etkisini daha düşük düzeyde hissetmektedir. Genel olarak, katılımcıların büyük bir kısmı, ülkenin yüksek işsizlik oranlarının iş bulma sürecine yönelik kaygılarını artırdığını belirtmiştir. Bu bulgu, ekonomik koşulların bireylerin psikolojik iyi oluşu ve kariyer beklentileri üzerinde doğrudan etkili olabileceğini göstermektedir. Özellikle işsizlik oranlarının kaygı düzeylerini önemli ölçüde tetiklediği gözlemlenmektedir.

Tablo 5: “İş Bulma Kaygısı ile Yaşamak Psikolojimi Olumsuz Yönde Etkiliyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	f	%
1	Arasıra Doğru Değil	34	7,80
2	Nadiren Doğru	50	11,47
3	Ara Sıra Doğru	154	35,32
4	Genellikle Doğru	148	33,94
5	Daima Doğru	50	11,47
	Toplam	436	100,00

Tablo 5, katılımcıların “İş bulma kaygısı ile yaşamak psikolojimi olumsuz yönde etkiliyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, iş bulma kaygısının bireylerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerine dair katılımcı algılarını yansıtmaktadır. Verilere göre, katılımcıların %35,32’si bu ifadeye “Ara Sıra Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, katılımcıların önemli bir bölümünün iş bulma kaygısını zaman zaman yaşadığını ve bu durumun psikolojilerini dönemsel olarak olumsuz etkilediğini göstermektedir. Katılımcıların %33,94’ü ise “Genellikle Doğru” yanıtını vererek, iş bulma kaygısının sıklıkla psikolojik iyi oluşlarını olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. “Daima Doğru” diyenlerin oranı %11,47 olup, bu grup iş bulma kaygısının sürekli olarak ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yarattığını belirtmiştir. Öte yandan, katılımcıların %11,47’si “Nadiren Doğru” yanıtını verirken, %7,80’i ise “Arasıra Doğru Değil” seçeneğini işaretlemiştir. Bu katılımcılar, iş bulma kaygısının psikolojileri üzerinde daha sınırlı bir etkisi

olduğunu ifade etmektedir. Genel olarak, katılımcıların büyük bir kısmı iş bulma kaygısının psikolojik durumları üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Bu bulgu, iş güvencesi ve istihdam sürecine dair belirsizliklerin bireylerin psikolojik iyi oluşu açısından dikkate değer bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle sürekli veya sıklıkla kaygı hisseden katılımcıların oranının yüksek olması, işsizlik kaygısının bireylerin ruh sağlığı üzerinde önemli bir baskı yarattığını göstermektedir.

Tablo 6: “İş Bulma Kaygısı ile Yaşamak Günlük Hayatımı Olumsuz Yönde Etkiliyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

*		<i>f</i>	%
1	Arasıra Doğru Değil	28	6,42
2	Nadiren Doğru	44	10,09
3	Ara Sıra Doğru	108	24,77
4	Genellikle Doğru	192	44,04
5	Daima Doğru	64	14,68
	Toplam	436	100,00

Tablo 6, katılımcıların “İş bulma kaygısı ile yaşamak günlük hayatımı olumsuz yönde etkiliyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzdesel dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, iş bulma kaygısının bireylerin günlük yaşamlarına yansıyan etkilerini ortaya koymaktadır. Tablodaki verilere göre, katılımcıların %44,04’ü bu ifadeye “Genellikle Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, iş bulma kaygısının katılımcıların günlük yaşamlarında sıklıkla olumsuz bir etkiye yol açtığını göstermektedir. “Daima Doğru” diyenlerin oranı ise %14,68 olup, bu grup iş bulma kaygısının sürekli bir şekilde günlük hayatlarını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Katılımcıların %24,77’si “Ara Sıra Doğru” yanıtını vererek, iş bulma kaygısının zaman zaman günlük yaşantılarına etki ettiğini ifade etmiştir. Bu oran, iş bulma kaygısının belirli dönemlerde yoğunlaştığını ve bireylerin günlük işleyişini aksatabildiğini göstermektedir. Diğer yandan, katılımcıların %10,09’u “Nadiren Doğru” seçeneğini işaretlemiş, %6,42’si ise “Arasıra Doğru Değil” yanıtını vermiştir. Bu gruptaki katılımcılar, iş bulma kaygısının günlük yaşamları üzerinde daha sınırlı bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların önemli bir kısmı iş bulma kaygısının günlük yaşamlarını olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Özellikle “Genellikle Doğru” ve “Daima Doğru” yanıtlarını veren katılımcıların toplam oranı, iş bulma kaygısının bireylerin günlük rutinlerini ve yaşam kalitesini dikkate değer bir şekilde etkileyebildiğini göstermektedir. Bu bulgular, iş bulma sürecindeki belirsizliklerin bireylerin sosyal, duygusal ve profesyonel yaşamlarını doğrudan etkileyebileceğini ortaya koymaktadır.

Tablo 7: “Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO Mezunlarının Özel Sektördeki Çalışma Şartlarının Çok İyi Olmadığını Gözlemlemek Kaygısını Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	<i>f</i>	%
1	Arasıra Doğru Değil	36	8,26
2	Nadiren Doğru	48	11,01
3	Ara Sıra Doğru	86	19,72
4	Genellikle Doğru	193	44,27
5	Daima Doğru	73	16,74
	Toplam	436	100,00

Tablo 7, katılımcıların “Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının özel sektördeki çalışma şartlarının çok iyi olmadığını gözlemlemek kaygısını artırıyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzdesel dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, katılımcıların istihdam alanındaki gözlemlerinin, iş bulma kaygıları üzerindeki etkilerini yansıtmaktadır. Tablodaki Verilere göre, katılımcıların %44,27’si bu ifadeye “Genellikle Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, katılımcıların önemli bir kısmının, özel sektördeki çalışma şartlarının iyi olmadığına dair gözlemlerinin kaygı düzeylerini sıkça artırdığını göstermektedir. “Daima Doğru” yanıtını veren katılımcıların oranı ise %16,74’tür. Bu grup, özel sektördeki çalışma şartlarının yetersizliğini sürekli olarak kaygı kaynağı olarak deneyimlemektedir. Katılımcıların %19,72’si “Ara Sıra Doğru” seçeneğini işaretlemiş, bu da kaygının dönemsel olarak hissedildiğini göstermektedir. “Nadiren Doğru” yanıtını verenlerin oranı %11,01 olup, bu grup kaygıyı daha düşük düzeyde yaşamaktadır. “Arasıra Doğru Değil” diyenlerin oranı ise %8,26’dır ve bu katılımcılar, özel sektördeki çalışma şartlarının kaygılarını artırmadığını ifade etmektedir. Genel olarak, katılımcıların büyük bir kısmı, özel sektördeki çalışma koşullarının spor bilimleri fakültesi veya BESYO mezunları için tatmin edici olmadığını gözlemlemekte ve bu durumun iş bulma süreçlerine dair kaygılarını artırdığını belirtmektedir. Bu bulgu, mezunların iş güvencesi ve çalışma koşulları konusundaki endişelerinin yaygın olduğunu ve sektördeki mevcut durumun bireylerin kaygı seviyelerini doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir.

Tablo 8: “Özel Sektörde Bölümümle İlgili Bir İşte Çalışabilmek İçin İş Tecrübesinin Aranması Endişelerimi Artırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	<i>f</i>	%
1	Arasıra Doğru Değil	37	8,49
2	Nadiren Doğru	26	5,96
3	Ara Sıra Doğru	133	30,50
4	Genellikle Doğru	188	43,12
5	Daima Doğru	52	11,93
	Toplam	436	100,00

Tablo 8, katılımcıların “Özel sektörde bölümümle ilgili bir işte çalışabilmek için iş tecrübesinin aranması endişelerimi artırıyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzdesel dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, katılımcıların iş deneyimi eksikliğinin istihdam süreçlerine yönelik kaygılarını nasıl etkilediğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Verilere göre, katılımcıların %43,12’si bu ifadeye “Genellikle Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, özel sektörde iş tecrübesi arayışının, katılımcıların önemli bir kısmında sıklıkla endişe kaynağı olduğunu göstermektedir. “Daima Doğru” yanıtını verenlerin oranı %11,93 olup, bu grup iş tecrübesi şartının sürekli olarak kaygı düzeylerini artırdığını ifade etmektedir. Katılımcıların %30,50’si “Ara Sıra Doğru” seçeneğini işaretlemiştir. Bu oran, iş tecrübesi gerekliliğinin zaman zaman endişeye yol açtığını ve bu kaygının dönemsel olarak hissedildiğini göstermektedir. Diğer yandan, %8,49’u “Arasıra Doğru Değil”, %5,96’sı ise “Nadiren Doğru” yanıtını vererek, iş tecrübesi gereksiniminin kendileri üzerinde daha sınırlı bir kaygı yarattığını belirtmiştir. Genel olarak, katılımcıların büyük bir bölümü, özel sektörde iş bulma sürecinde iş tecrübesi arayışının önemli bir engel ve kaygı kaynağı olduğunu dile getirmektedir. Bu bulgu, mezunların iş piyasasına girişlerinde yaşadıkları en önemli sorunlardan birinin deneyim eksikliği olduğunu ve bu durumun istihdam süreçlerine yönelik belirsizlikleri artırdığını göstermektedir.

Tablo 9: “Spor Bilimleri Fakültesi Veya BESYO Mezunlarının Kendi İşlerini Kurma Konusunda Devlettten Yeterli Desteği Alamayacağını Düşünmek Beni Kaygılandırıyor” Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	f	%
1	Arasıra Doğru Değil	10	2,29
2	Nadiren Doğru	37	8,49
3	Ara Sıra Doğru	95	21,79
4	Genellikle Doğru	211	48,39
5	Daima Doğru	83	19,04
	Toplam	436	100,00

Tablo 9, katılımcıların “Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının kendi işlerini kurma konusunda devlettten yeterli desteği alamayacağını düşünmek beni kaygılandırıyor” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzdesel dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, katılımcıların girişimcilik süreçlerine yönelik algılarında devlet desteğinin yetersiz olabileceğine dair endişelerini yansıtmaktadır. Verilere göre, katılımcıların %48,39’u bu ifadeye “Genellikle Doğru” yanıtını vermiştir. Bu oran, devlet desteği eksikliğinin katılımcıların önemli bir kısmı için sıkça kaygı kaynağı olduğunu göstermektedir. “Daima Doğru” yanıtını verenlerin oranı %19,04 olup, bu grup devlettten yeterli destek alınamayacağına dair endişelerini en yüksek düzeyde yaşamaktadır. Katılımcıların %21,79’u “Ara Sıra Doğru” seçeneğini işaretleyerek, devlet desteği eksikliğinin zaman zaman kaygıya

yol açtığını belirtmiştir. Bu sonuç, kaygının bazı dönemlerde yoğunlaştığını ve katılımcılar arasında farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Diğer yandan, %8,49'u "Nadiren Doğru", %2,29'u ise "Arasıra Doğru Değil" yanıtını vererek, devlet desteği eksikliğinin kaygı düzeyleri üzerinde daha az etkili olduğunu ifade etmiştir. Genel olarak, katılımcıların büyük bir çoğunluğu, kendi işlerini kurma sürecinde devlet desteğinin yetersiz olabileceği düşüncesinin kaygılarını artırdığını dile getirmiştir. Bu bulgu, spor bilimleri veya BESYO mezunlarının girişimcilik konusundaki çekincelerinin, istihdam sürecinde devletten alınacak desteklerle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Özellikle yüksek oranda katılımcının kaygı yaşaması, girişimcilik motivasyonunu etkileyebilecek önemli bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Tablo 10: "Spor Bilimleri Fakültesi Veya BESYO Mezunlarının Kişisel Gayretlerini Ortaya Koysalar Bile Uygun Bir İş Bulamayacağımı Düşünmek Beni Kaygılandırıyor" Maddesine İlişkin Likert Cevaplarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	*	f	%
1	Arasıra Doğru Değil	25	5,73
2	Nadiren Doğru	32	7,34
3	Ara Sıra Doğru	116	26,61
4	Genellikle Doğru	187	42,89
5	Daima Doğru	76	17,43
	Toplam	436	100,00

Tablo 10, katılımcıların "Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının kişisel gayretlerini ortaya koysalar bile uygun bir iş bulamayacağımı düşünmek beni kaygılandırıyor" ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzdesel dağılımını göstermektedir. Bu bulgular, katılımcıların bireysel çabalarının istihdam sürecinde yeterli olmayabileceği endişesini nasıl değerlendirdiklerine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Verilere göre, katılımcıların %42,89'u bu ifadeye "Genellikle Doğru" yanıtını vermiştir. Bu oran, katılımcıların büyük bir kısmının, bireysel çabalarına rağmen iş bulamamaktan endişe duyduğunu göstermektedir. "Daima Doğru" yanıtını verenlerin oranı %17,43 olup, bu grup iş bulma sürecinde kişisel gayretlerinin yetersiz kalacağı düşüncesini sürekli bir kaygı kaynağı olarak görmektedir. Katılımcıların %26,61'i "Ara Sıra Doğru" seçeneğini işaretleyerek, bu kaygının zaman zaman hissedildiğini belirtmiştir. Bu sonuç, katılımcıların belirli dönemlerde istihdam süreciyle ilgili endişelerinin arttığını göstermektedir. Diğer yandan, %7,34'ü "Nadiren Doğru", %5,73'ü ise "Arasıra Doğru Değil" yanıtını vermiştir. Bu katılımcılar, bireysel gayretlerinin iş bulma sürecinde daha belirleyici olacağına dair daha iyimser bir bakış açısına sahiptir. Genel olarak, katılımcıların çoğunluğu, bireysel çabalarının iş bulma sürecinde yeterli olmayacağı endişesini taşımaktadır. Bu bulgu, spor bilimleri ve BESYO mezunlarının iş piyasasında rekabet edebilme konusundaki kaygılarının yaygın olduğunu

göstermektedir. Özellikle “genellikle doğru” ve “daima doğru” yanıtlarını veren katılımcıların oranının yüksek olması, mezunların istihdam konusunda belirsizlik ve güvensizlik yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 11: Katılımcılara Uygulanan İBKÖ Ölçek Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre Göre Bağımsız Grup T Testi Analiz Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	X	Ss.	t testi		
					t	sd	P
Cinsiyet	Erkek	243	26,36	5,398	-6,770	434	0,00*
	Kadın	193	29,93	5,558			
Mezuniyetten Sonra Alandışı Farklı İşte Çalışacağınızı Düşünüyor musunuz?	Evet	267	30,26	4,405	12,289	434	0,000
	Hayır	169	24,28	5,715			
Düzenli Kitap Okur musunuz?	Evet	122	25,28	6,018	-6,298	434	0,000
	Hayır	314	28,98	5,294			
Düzenli Spor Yapıyor musunuz?	Evet	155	23,52	5,701	-14,532	434	0,000
	Hayır	281	30,38	4,076			

* p<0,05 ; İBKÖ:İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tablo 11, katılımcıların İş Bulma Kaygısı Ölçeği'nden (İBKÖ) aldıkları puanların çeşitli demografik değişkenler doğrultusunda farklılık gösterip göstermediğini incelemektedir. Analiz, cinsiyet, mezuniyet sonrası alandışı bir işte çalışma beklentisi, düzenli kitap okuma ve düzenli spor yapma alışkanlıklarının iş bulma kaygısı üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizde, erkek katılımcıların İBKÖ puan ortalaması ($\bar{X} = 26,36$, $Sd = 5,398$) kadın katılımcılara kıyasla ($\bar{X} = 29,93$, $Ss = 5,558$) anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur ($t(434) = -6,770$, $p < 0,05$). Bu sonuç, kadın katılımcıların iş bulma kaygısını daha yüksek düzeyde deneyimlediğini göstermektedir. Kadınların iş piyasasında yaşadıkları belirsizlik ve endişenin erkek katılımcılara kıyasla daha belirgin olduğu yorumu yapılabilir.

Mezuniyetten Sonra Alandışı Bir İşte Çalışma Beklentisi: “Alandışı farklı bir işte çalışmayı düşünüyor musunuz?” sorusuna “Evet” yanıtını veren katılımcıların İBKÖ puan ortalaması ($\bar{X} = 30,26$, $Ss = 4,405$), “Hayır” yanıtını verenlere ($\bar{X} = 24,28$, $Ss = 5,715$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksektir ($t(434) = 12,289$, $p < 0,05$). Bu bulgu, mezuniyet sonrası kendi alanlarında iş bulamayacağını düşünen bireylerin iş bulma kaygısının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Alandışı bir işte çalışmayı öngören katılımcılar, kariyer hedefleriyle uyumsuz bir pozisyonda bulunma ihtimalinden kaynaklanan kaygı yaşamaktadır.

Düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip katılımcıların ($\bar{X} = 25,28$, $Ss = 6,018$), kitap okumayan katılımcılara ($\bar{X} = 28,98$, $Ss = 5,294$) kıyasla anlamlı derecede daha düşük iş bulma kaygısı yaşadığı belirlenmiştir ($t(434) = -6,298$, $p < 0,05$). Bu sonuç, düzenli kitap okumanın bireylerin stres ve kaygı düzeylerini azaltarak iş bulma sürecinde daha olumlu bir algı geliştirmelerine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Kitap okuma alışkanlığı, bireyin kendine güvenini artırabilir ve kaygı düzeyini hafifletebilir.

Düzenli spor yapan katılımcıların ($\bar{X} = 23,52$, $Ss = 5,701$), spor yapmayan katılımcılara ($\bar{X} = 30,38$, $Ss = 4,076$) kıyasla iş bulma kaygısı anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur ($t(434) = -14,532$, $p < 0,05$). Bu bulgu, düzenli fiziksel aktivitenin bireylerin psikolojik iyi oluşuna olumlu katkılar sağladığını ve kaygı düzeylerini azalttığını göstermektedir. Sporun stresle başa çıkma ve kaygıyı yönetme üzerindeki olumlu etkileri, iş bulma sürecinde bireylerin daha dirençli olmalarına yardımcı olabilir.

Bu çalışmanın analiz sonuçları, cinsiyet, alandışı iş beklentisi, kitap okuma ve spor yapma gibi bireysel farklılıkların iş bulma kaygısı üzerinde anlamlı etkiler yarattığını göstermektedir. Kadın katılımcılar, alandışı iş beklentisi olanlar ve düzenli kitap okumayan veya spor yapmayan bireyler daha yüksek düzeyde iş bulma kaygısı yaşamaktadır. Bu bulgular, bireylerin iş piyasasında karşılaşabilecekleri zorluklarla başa çıkma mekanizmalarını güçlendirmek için kitap okuma ve spor gibi kişisel gelişim faaliyetlerine yönelmelerinin önemini vurgulamaktadır.

Tablo 12: Katılımcıların Akademik Başarı Puan Ortalamalarına (GANO) Göre Bağımsız Grup T Testi Analiz Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	X	Ss.	t testi		
					t	sd	P
Cinsiyet	Erkek	243	3,00	0,567	-2,242	434	0,025
	Kadın	193	3,13	0,641			
Mezuniyetten Sonra Alandışı Farklı İşte Çalışacağınızı Düşünüyor musunuz?	Evet	267	3,01	0,619	-2,036	434	0,042
	Hayır	169	3,13	0,574			
Düzenli Kitap Okur musunuz?	Evet	122	3,04	0,642	-0,331	204,580	0,741
	Hayır	314	3,06	0,589			
Düzenli Spor Yapıyor musunuz?	Evet	155	3,19	0,673	3,426	434	0,001
	Hayır	281	2,99	0,550			

* $p < 0,05$; İBKÖ:İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tablo 12, katılımcıların genel akademik not ortalamalarının (GANO) cinsiyet, mezuniyet sonrası alandışı işte çalışma beklentisi, düzenli kitap okuma ve düzenli spor yapma

alışkanlıklarına göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyen bağımsız grup t-testi analiz sonuçlarını sunmaktadır.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizde, kadın katılımcıların akademik başarı puan ortalaması ($\bar{X} = 3,13$, $S_s = 0,641$), erkek katılımcılara ($\bar{X} = 3,00$, $S_s = 0,567$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(434) = -2,242$, $p = 0,025$). Bu sonuç, kadın katılımcıların akademik başarıda erkek katılımcılardan istatistiksel olarak daha iyi performans gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Mezuniyet sonrası kendi alanı dışında bir işte çalışmayı düşünen katılımcılar ($\bar{X} = 3,01$, $S_s = 0,619$), kendi alanında çalışmayı planlayan katılımcılara ($\bar{X} = 3,13$, $S_s = 0,574$) kıyasla anlamlı derecede daha düşük akademik başarı puanına sahiptir ($t(434) = -2,036$, $p = 0,042$). Bu bulgu, kendi alanında kalmayı düşünen bireylerin akademik başarılarının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip katılımcıların ($\bar{X} = 3,04$, $S_s = 0,642$), kitap okumayan katılımcılarla ($\bar{X} = 3,06$, $S_s = 0,589$) akademik başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(204,580) = -0,331$, $p = 0,741$). Bu sonuç, kitap okuma alışkanlığının akademik başarı üzerinde doğrudan belirleyici bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Düzenli spor yapan katılımcıların akademik başarı puan ortalaması ($\bar{X} = 3,19$, $S_d = 0,673$), spor yapmayan katılımcılara ($\bar{X} = 2,99$, $S_d = 0,550$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(434) = 3,426$, $p = 0,001$). Bu bulgu, düzenli fiziksel aktivitenin akademik başarıyı olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Spor yapan bireylerin daha yüksek akademik başarı göstermesi, fiziksel aktivitenin bilişsel performans, stres yönetimi ve disiplin üzerinde olumlu katkılar sunduğunu düşündürmektedir.

Analiz sonuçlarına göre, cinsiyet, alandışı iş beklentisi ve düzenli spor yapma alışkanlıkları akademik başarı üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. Kadın katılımcılar ve düzenli spor yapan bireyler, akademik anlamda daha yüksek başarı göstermektedir. Ayrıca, mezuniyet sonrası kendi alanında çalışmayı planlayan katılımcılar da akademik başarı açısından avantajlı görünmektedir. Buna karşın, düzenli kitap okuma alışkanlığının akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmaması dikkat çekicidir. Bu bulgular, akademik başarıyı artırmada cinsiyet, kariyer planlaması ve fiziksel aktivitenin rolünün önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim sürecinde spor gibi fiziksel aktivitelere daha fazla yer verilmesi, öğrencilerin akademik performansına olumlu katkılar sağlayabilir.

Tablo 13: Katılımcılara Uygulanan Ölçek Puanlarının ve Akademik Başarı Puanı Gano ile Eğitim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Anova Testi Analizi Sonuçları

*	Bölüm	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Anlamlı Fark
İBKÖ	Beden Eğitimi ve Spor ⁽¹⁾	103	24,80	6,474	Betwen G.	2140,096	3	713,365	25,228	0,000	2-1; 3-1,2; 4-1-2;
	Spor Yöneticiliği ⁽²⁾	101	26,72	5,507	Within G.	12215,471	432	28,277			
	Antrenörlük ⁽³⁾	126	29,25	4,177	Toplam	14355,567	435				
	Rekreasyon ⁽⁴⁾	106	30,61	5,096							
	Toplam	436	27,94	5,745							
GANO	Beden Eğitimi ve Spor ⁽¹⁾	103	3,21	0,718	Betwen G.	11,038	3	3,679	10,772	0,000	1-3; 2-3,4;
	Spor Yöneticiliği ⁽²⁾	101	3,25	0,562	Within G.	147,559	432	0,342			
	Antrenörlük ⁽³⁾	126	2,90	0,457	Toplam	158,596	435				
	Rekreasyon ⁽⁴⁾	106	2,92	0,596							
	Toplam	436	3,06	0,604							

* p<0,05 ; GANO:Akademik başarı Ortalaması; İBKÖ:İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tablo 13, katılımcıların İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ) ve Genel Akademik Not Ortalamalarının (GANO) eğitim gördükleri bölümlere göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyen ANOVA testi analiz sonuçlarını sunmaktadır. Bu analiz, bölümler arasındaki istatistiksel anlamlı farkları ortaya koyarak, öğrencilerin kaygı ve akademik başarı düzeylerini değerlendirmektedir.

Eğitim görülen bölüm değişkenine göre, katılımcıların iş bulma kaygısı puanlarında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir ($F(3, 432) = 25,228$, $p < 0,05$).Rekreasyon bölümü öğrencilerinin iş bulma kaygısı puan ortalaması ($\bar{X} = 30,61$, $Ss = 5,096$) en yüksek düzeydedir. Antrenörlük bölümü öğrencileri ($\bar{X} = 29,25$, $Ss = 4,177$) rekreasyon bölümüne benzer şekilde yüksek kaygı düzeyine sahiptir. Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin kaygı düzeyi ($\bar{X} = 26,72$, $Ss = 5,507$) daha ılımlı düzeydedir. Beden Eğitimi ve Spor bölümü öğrencilerinin iş bulma kaygısı puan ortalaması ($\bar{X} = 24,80$, $Ss = 6,474$) en düşük seviyededir.

Post-hoc analiz sonuçlarına göre: Spor Yöneticiliği (2) bölümü öğrencilerinin iş bulma kaygısı, Beden Eğitimi ve Spor (1) bölümündeki öğrencilere kıyasla anlamlı derecede daha yüksektir.Antrenörlük (3) ve Rekreasyon (4) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin iş bulma kaygısı, hem Beden Eğitimi ve Spor (1) hem de Spor Yöneticiliği (2) bölümlerinde

öğrenim gören öğrencilere kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgular, özellikle rekreasyon ve antrenörlük bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin iş bulma kaygısının belirgin bir şekilde daha fazla olduğunu göstermektedir.

Akademik başarı puanları açısından da bölümler arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($F(3, 432) = 10,772, p < 0,05$). Spor Yöneticiliği (2) bölümü öğrencileri en yüksek akademik başarı puanına sahiptir ($\bar{X} = 3,25, Ss = 0,562$). Beden Eğitimi ve Spor (1) bölümü öğrencileri de yüksek bir akademik başarı ortalamasına sahiptir ($\bar{X} = 3,21, Ss = 0,718$). Antrenörlük (3) ($\bar{X} = 2,90, Ss = 0,457$) ve Rekreasyon (4) ($\bar{X} = 2,92, Ss = 0,596$) bölümleri öğrencilerinin akademik başarı ortalamaları, diğer iki bölüme kıyasla daha düşük seviyededir. Post-hoc analiz sonuçlarına göre: Beden Eğitimi ve Spor (1) ve Spor Yöneticiliği (2) bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, Antrenörlük (3) ve Rekreasyon (4) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere kıyasla anlamlı olarak daha yüksek akademik başarı göstermektedir.

Bu bulgular, öğrencilerin eğitim gördükleri bölüme bağlı olarak iş bulma kaygısı ve akademik başarı açısından önemli farklılıklar yaşadığını ortaya koymaktadır. Özellikle: Rekreasyon ve Antrenörlük bölümü öğrencileri, iş bulma kaygısı açısından daha yüksek risk grubundadır. Beden Eğitimi ve Spor ile Spor Yöneticiliği bölümü öğrencileri akademik başarıda öne çıkmaktadır. Bu sonuçlar, iş bulma kaygısının azaltılması ve akademik başarı düzeylerinin artırılması için bölüm bazlı farklı stratejiler geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle yüksek kaygı düzeyi olan bölümlerde, kariyer planlaması ve mesleki yönlendirme programlarının daha etkin bir şekilde uygulanması faydalı olabilir.

Tablo 14: Katılımcılara Uygulanan Ölçek Puanlarının ve Akademik Başarı Puanı Ortalamalarının, Sınıf Değişkenine Göre Anova Testi Analizi Sonuçları

*	Sınıf	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Anlamlı Fark
İBKÖ	1.Sınıf ⁽¹⁾	75	24,88	7,265	Betwen	3012,985	3	1004,328	38,251	0,000	4-2,3,1; 3-1,2;
	2.Sınıf ⁽²⁾	86	25,41	6,055	Within G.	11342,581	432	26,256			
	3.Sınıf ⁽³⁾	180	28,17	3,502	Toplam	14355,567	435				
	4.Sınıf ⁽⁴⁾	95	32,23	4,755							
	Toplam	436	27,94	5,745							
GANO	1.Sınıf ⁽¹⁾	75	3,08	0,694	Betwen	7,489	3	2,496	7,137	0,000	1-2; 3-2; 4-2;
	2.Sınıf ⁽²⁾	86	2,81	0,599	Within G.	151,107	432	0,350			
	3.Sınıf ⁽³⁾	180	3,09	0,586	Toplam	158,596	435				
	4.Sınıf ⁽⁴⁾	95	3,20	0,499							
	Toplam	436	3,06	0,604							

* $p < 0,05$; GANO: Akademik başarı Ortalaması; İBKÖ: İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tablo 14, katılımcıların İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ) ve Genel Akademik Not Ortalamalarının (GANO) öğrenim gördükleri sınıf seviyesine göre farklılık gösterip

göstermediğini inceleyen ANOVA testi sonuçlarını sunmaktadır. Bu analiz, farklı sınıf seviyelerinde öğrenim gören öğrencilerin iş bulma kaygısı ve akademik başarı puanları arasındaki istatistiksel farklılıkları ortaya koymaktadır.

Katılımcıların iş bulma kaygısı puanları, öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı farklılıklar göstermektedir ($F(3, 432) = 38,251, p < 0,05$). 1. sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygısı ortalaması ($\bar{X} = 24,88, Ss = 7,265$) en düşük seviyededir. 2. sınıf öğrencilerinin kaygı puan ortalaması ($\bar{X} = 25,41, Ss = 6,055$) biraz daha yüksek olmakla birlikte hala düşük düzeydedir. 3. sınıf öğrencileri ($\bar{X} = 28,17, Ss = 3,502$) daha yüksek iş bulma kaygısı yaşamaktadır. 4. sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygısı puan ortalaması ($\bar{X} = 32,23, Ss = 4,755$) en yüksek düzeydedir. Post-hoc analiz sonuçlarına göre: 4. sınıf öğrencilerinin (4) iş bulma kaygısı, 1. (1), 2. (2) ve 3. sınıf (3) öğrencilerine kıyasla anlamlı derecede daha yüksektir. 3. sınıf öğrencilerinin (3) iş bulma kaygısı, 1. ve 2. sınıf öğrencilerine kıyasla anlamlı derecede daha fazladır.

Bu bulgular, öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe iş bulma kaygılarında belirgin bir artış yaşandığını göstermektedir. Özellikle mezuniyete yaklaşan 3. ve 4. sınıf öğrencileri, iş piyasasına atılma sürecine daha yakın olduklarından dolayı kaygı düzeyleri önemli ölçüde yükselmektedir.

Katılımcıların akademik başarı puanları da sınıf seviyelerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir ($F(3, 432) = 7,137, p < 0,05$). 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarı puanı ($\bar{X} = 3,20, Ss = 0,499$) en yüksek seviyededir. 3. sınıf öğrencilerinin akademik başarı puanı ($\bar{X} = 3,09, Ss = 0,586$) yüksek bir düzeyde devam etmektedir. 1. sınıf öğrencilerinin akademik başarı puanı ($\bar{X} = 3,08, Ss = 0,694$) 3. ve 4. sınıfa kıyasla benzer seviyededir. 2. sınıf öğrencilerinin akademik başarı puanı ($\bar{X} = 2,81, Ss = 0,599$) diğer sınıf seviyelerine kıyasla anlamlı şekilde daha düşük bulunmuştur. Post-hoc analiz sonuçlarına göre: 1. sınıf (1), 3. sınıf (3) ve 4. sınıf (4) öğrencileri, 2. sınıf (2) öğrencilerine kıyasla anlamlı derecede daha yüksek akademik başarı göstermektedir. Bu bulgular, 2. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının diğer sınıf seviyelerine göre daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşın, özellikle mezuniyete yaklaşan 3. ve 4. sınıf öğrencileri akademik başarı açısından daha iyi bir performans sergilemektedir.

Bu bulgular, öğrencilerin iş bulma kaygısı ve akademik başarılarının sınıf seviyelerine göre farklılaştığını göstermektedir. Özellikle: Sınıf seviyesi yükseldikçe iş bulma kaygısında artış yaşanmaktadır. Mezuniyete yaklaştıkça öğrencilerin iş piyasasına dair endişeleri belirginleşmektedir. Akademik başarı açısından ise 2. sınıf öğrencileri diğer sınıf seviyelerine

göre daha düşük başarı göstermektedir. Buna karşın, 3. ve 4. sınıf öğrencileri akademik anlamda daha yüksek performans sergilemektedir.

Bu sonuçlar, öğrencilere yönelik kariyer danışmanlığı ve kaygı yönetimi programlarının özellikle mezuniyete yakın dönemlerde daha yoğun bir şekilde uygulanmasının faydalı olabileceğini göstermektedir. Ayrıca, 2. sınıf öğrencilerinin akademik performanslarını artırmaya yönelik destekleyici eğitim programlarının planlanması da önem arz etmektedir.

Tablo 15: Katılımcıların İBKÖ ve GANO Arasındaki Pearson Correlation Testi Sonuçları

*	Ekonomik Durum	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Anlamlı Fark
İBKÖ	Düşük ⁽¹⁾	137	31,26	4,737	Betwen G.	5439,233	2	2719,616	132,072	0,000	1-2,3; 2-3;
	Orta ⁽²⁾	173	29,24	4,295	Within G.	8916,334	433	20,592			
	İyi ⁽³⁾	126	22,56	4,640	Toplam	14355,567	435				
	Toplam	436	27,94	5,745							
GANO	Düşük ⁽¹⁾	137	3,13	0,521	Betwen G.	0,968	2	0,484	1,330	0,266	-
	Orta ⁽²⁾	173	3,03	0,597	Within G.	157,628	433	0,364			
	İyi ⁽³⁾	126	3,03	0,690	Toplam	158,596	435				
	Toplam	436	3,06	0,604							

* p<0,05 ; GANO:Akademik başarı Ortalaması; İBKÖ:İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tablo 15, katılımcıların ekonomik durumlarına göre İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ) ve Genel Akademik Not Ortalamaları (GANO) arasındaki farklılıkların ANOVA testi ile analiz edildiği sonuçları sunmaktadır. Bu analiz, ekonomik durumun iş bulma kaygısı ve akademik başarı üzerindeki etkilerini incelemektedir. Katılımcıların ekonomik durumlarına göre iş bulma kaygısı puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($F(2, 433) = 132,072$, $p < 0,05$). Düşük ekonomik gelire sahip katılımcılar ($\bar{X} = 31,26$, $Ss = 4,737$), iş

bulma kaygısını en yüksek düzeyde deneyimlemektedir. Orta gelir düzeyindeki katılımcıların iş bulma kaygısı puanı ($\bar{X} = 29,24$, $Ss = 4,295$), düşük gelir grubuna kıyasla daha düşük, ancak hala yüksek bir seviyededir. İyi ekonomik duruma sahip katılımcılar ($\bar{X} = 22,56$, $Ss = 4,640$), diğer gruplara kıyasla anlamlı derecede daha düşük iş bulma kaygısına sahiptir. Post-hoc analiz sonuçlarına göre: Düşük gelir grubu (1), orta (2) ve iyi (3) gelir gruplarından anlamlı şekilde daha yüksek iş bulma kaygısına sahiptir. Orta gelir grubu (2), iyi gelir grubuna (3) kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek kaygı yaşamaktadır. Bu bulgular, ekonomik durumun iş bulma kaygısı üzerinde belirleyici bir faktör olduğunu göstermektedir. Gelir düzeyi düştükçe iş bulma kaygısı artış göstermektedir. Özellikle düşük gelir grubundaki bireylerin iş güvencesi konusunda daha fazla endişe taşıdığı görülmektedir.

Katılımcıların ekonomik durumlarına göre akademik başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F(2, 433) = 1,330$, $p > 0,05$). Düşük ekonomik gelire sahip katılımcıların akademik başarı puanı ($\bar{X} = 3,13$, $Ss = 0,521$) en yüksek düzeyde gözlemlenmiştir. Orta gelir grubu ($\bar{X} = 3,03$, $Ss = 0,597$) ve iyi ekonomik duruma sahip katılımcılar ($\bar{X} = 3,03$, $Ss = 0,690$) benzer akademik başarı düzeylerine sahiptir. Post-hoc analizinde anlamlı bir fark tespit edilmediğinden, ekonomik gelir düzeyinin akademik başarı üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu araştırma bulguları, katılımcıların ekonomik durumunun iş bulma kaygısını önemli ölçüde etkilediğini, ancak akademik başarı üzerinde belirgin bir farklılık yaratmadığını göstermektedir. Düşük gelir grubundaki bireylerin iş bulma kaygısı, diğer gruplara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Akademik başarı düzeyleri ise ekonomik durumdan bağımsız olarak benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar, ekonomik güvencesizliğin bireylerin geleceğe yönelik kaygılarını artırdığını, ancak akademik başarılarının bu durumdan doğrudan etkilenmediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, bireylerin akademik performanslarını sürdürebilmeleri için farklı içsel ve dışsal motivasyonlara sahip olabileceğini düşündürmektedir.

Tablo 16: Katılımcıların İBKÖ ve GANO Arasındaki Pearson Correlation Testi Sonuçları

		N	X	Std.	İBKÖ	GANO
İBKÖ	r	436	27,942	5,744	1	
GANO	r	436	3,0583	0,603	,231**	1

* $p < 0,05$; GANO: Akademik Başarı Ortalaması; İBKÖ: İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tablo 16, katılımcıların İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ) puanları ile Genel Akademik Not Ortalamaları (GANO) arasındaki ilişkinin Pearson Korelasyon analizi kullanılarak

incelendiği sonuçları göstermektedir. Katılımcıların İBKÖ puanlarının ortalaması 27,94 ($S_s = 5,744$) olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların GANO ortalaması ise 3,06 ($S_s = 0,603$) düzeyindedir. İBKÖ ile GANO arasındaki korelasyon katsayısı (r) ,231 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, iki değişken arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Korelasyonun anlamlılık düzeyi (p) 0,05'ten küçük ($p < 0,05$) olup, bu ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Başka bir deyişle, akademik başarı ile iş bulma kaygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar, katılımcıların akademik başarı seviyeleri (GANO) arttıkça iş bulma kaygılarında (İBKÖ) hafif bir artış eğilimi olduğunu göstermektedir. Ancak, ilişkinin düşük düzeyde olması, akademik başarı ve iş bulma kaygısı arasında güçlü bir bağ olmadığını işaret etmektedir. Bu durum, yüksek akademik başarıya sahip bireylerin iş güvencesi ve istihdam süreçlerinde kendilerini daha fazla sorgulama veya beklenti içinde olabileceklerini düşündürmektedir. Akademik başarı, iş kaygısını doğrudan belirleyen tek faktör olmayıp, bireysel ve çevresel birçok değişkenin de etkili olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Literatürde farklı sınıflamalar olmakla birlikte, genelde (.00 -.30) düşük, (.31 -.49) orta, (.50 -.69) güçlü, (.70 -.100) çok güçlü ilişki olduğu şeklinde yorumlanmaktadır (Tavşancıl, 2006).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı ve iş bulma kaygısı düzeylerini çeşitli demografik değişkenler üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin “İş Bulma Kaygılarının” çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelediği çalışmadan elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmakta ve olası nedenler ele alınmaktadır ve bulgular, literatürdeki benzer çalışmalarla kıyaslanarak değerlendirilmiş ve hipotezlerin kabul ya da reddedildiği belirtilmiştir.

Çalışmamızda elde edilen; bulgular neticesinde Katılımcıların önemli bir kısmı (%37,16) ülke genelindeki işsizlik oranlarının iş bulma kaygılarını artırdığını belirtmiştir. Özellikle “Genellikle Doğru” ve “Daima Doğru” yanıtlarını veren katılımcılar (%49,55), istihdam olanaklarındaki belirsizliklerin ruhsal durumları üzerinde belirgin bir baskı oluşturduğunu ifade etmiştir. Bu bulgu, ekonomik koşulların bireylerin kariyer beklentileri üzerinde güçlü bir belirleyici faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

İş bulma kaygısının psikolojik iyi oluş üzerinde olumsuz etkileri olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların %33,94’ü iş bulma kaygısının genellikle psikolojik durumlarını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Özellikle kaygının sürekli hale geldiğini belirten katılımcılar (%11,47) için bu durum daha derin bir problem olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgu, işsizlik ve istihdam belirsizliğinin bireylerin ruh sağlığı üzerinde kalıcı etkiler bırakabileceğini göstermektedir.

Katılımcıların %44,04’ü iş bulma kaygısının günlük yaşamlarına sıklıkla olumsuz yansıdığını ifade etmiştir. Bu oran, iş bulma kaygısının bireylerin sosyal ve profesyonel rutinlerini doğrudan etkileyebildiğini göstermektedir. Özellikle “Daima Doğru” yanıtını veren %14,68’lik grup, iş bulma kaygısının yaşam kalitesini kalıcı şekilde olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının özel sektördeki çalışma koşullarına dair gözlemleri, iş bulma kaygısını artıran bir diğer faktör olarak öne çıkmaktadır. Katılımcıların %44,27’si özel sektördeki çalışma şartlarının yetersizliği nedeniyle kaygı duyduklarını belirtmiştir. Bu bulgu, spor bilimleri alanında mezun olan bireylerin iş güvencesi ve istihdam süreçlerinde yeterli fırsat bulamama endişesi taşıdıklarını ortaya koymaktadır.

Özel sektörde iş tecrübesi arayışı, iş bulma kaygısını artıran temel unsurlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Katılımcıların %43,12’si iş tecrübesi eksikliğinin kaygı kaynağı

olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, mezuniyet sonrası iş bulma sürecinde deneyim eksikliğinin bireylerin istihdam şanslarını olumsuz etkilediğini ve bu durumun kaygı düzeylerini artırdığını göstermektedir.

Katılımcıların %48,39'u, kendi işlerini kurma sürecinde devlet desteğinin yetersiz olacağına dair endişe duyduğunu belirtmiştir. Özellikle girişimcilik süreçlerinde finansal destek ve teşviklerin eksikliği, bireylerin girişimcilik motivasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir.

Katılımcıların %42,89'u, kişisel çaba göstermelerine rağmen istihdam edilme konusunda yeterli olamayacakları kaygısını taşımaktadır. Bu bulgu, spor bilimleri ve BESYO mezunlarının iş piyasasındaki rekabet koşulları nedeniyle kendilerini dezavantajlı hissettiğini göstermektedir.

İlgili hipotezlerin test edilmesi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda tartışılmış ve sonuçlar özetlenmiştir.

H1-1: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 12'de sunulan bağımsız grup t-testi analizine göre, kadın katılımcıların akademik başarı puan ortalaması ($X = 3,13$, $Ss = 0,641$), erkek katılımcılardan ($X = 3,00$, $Ss = 0,567$) anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(434) = -2,242$, $p = 0,025$). Bu sonuç, H1-1 hipotezinin kabul edilmesini desteklemektedir. İnanc (1997), öğrencilerin benlik saygısı ile akademik başarıları arasında düşük ama anlamlı bir ilişki olduğunu ve yıl kaybının benlik saygısını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Şahin ve Demirtaş (2014), üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin düşük olduğunu, temel sorunlarının maddi sıkıntılar ve dil bariyerleri olduğunu vurgulamıştır.

H1-2: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 11'in bulguları, erkek katılımcıların iş bulma kaygısı puan ortalamasının ($X = 26,36$, $Ss = 5,398$), kadın katılımcılara ($X = 29,93$, $Ss = 5,558$) göre anlamlı derecede daha düşük olduğunu göstermiştir ($t(434) = -6,770$, $p < 0,05$). Bu sonuç, H1-2 hipotezinin kabul edilmesini desteklemektedir. Literatürde yapılan araştırmalarda farklı sonuçlar bulan çalışmalarda mevcuttur. Diğer çalışmalardan bazılarının da cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmüştür (Tümerdem, 2007; Kuyulu vd, 2021). Demirci'nin (2020) araştırması, cinsiyet değişkenine bağlı olarak öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymuş ve bu durum mevcut araştırmanın bulgularıyla uyum göstermemektedir. Aytaç ve Dursun (2009), kız öğrencilerin kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu, iş deneyimi olan öğrencilerin ise daha düşük kaygı ve umutsuzluk düzeyine sahip olduğunu vurgulamışlardır.

Çakmak ve Hevedanlı (2004) ile Doğan ve Çoban'ın (2009) çalışmaları, mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermemektedir. Ancak Deveci ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında, cinsiyet açısından kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılıkların, araştırmalarda kullanılan ölçeklerin farklılık göstermesinden ve örneklem grubunun farklılığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir

H1-3: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 14'te sınıf seviyelerine göre akademik başarıda anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($F(3, 432) = 7,137, p < 0,05$). Özellikle 4. sınıf öğrencileri ($X = 3,20, Ss = 0,499$) en yüksek akademik başarıyı göstermiştir. Bu bulgu, H1-3 hipotezinin kabul edilmesini desteklemektedir. Eğitimden istihdama geçişi kolaylaştıracak politika ve kurumların eksikliği, işsizlik tehdidinin gençler için önemli bir sorun haline gelmesine yol açmaktadır. Özellikle nitelikli genç iş gücünün işsiz kalmasının önlenmesi için sosyal politikaların geliştirilmesi ve gençlerin desteklenmesi gerekmektedir. (Yentürk ve Başlevent, 2007).

H1-4: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 14'te 4. sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygısının ($X = 32,23, Ss = 4,755$), diğer sınıf düzeylerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($F(3, 432) = 38,251, p < 0,05$). Bu sonuç, H1-4 hipotezinin kabul edilmesini desteklemektedir. Eğitim, uzun vadede işsiz kalma riskini azaltan önemli bir faktördür. Ancak Türkiye'de, lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip genç mezunların sayısının artmasına rağmen, istihdam olanaklarının yetersiz olduğu dikkat çekmektedir. Aytaç ve Dursun (2009), üniversite son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısının yaygın olduğunu, iş bulma ümidi olmayan öğrencilerin kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek bulunduğunu ve Türkiye'de eğitilmiş genç işgücü arasında işsizliğin bu kaygıyı artırdığını belirtmişlerdir.

H1-5: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri bölüm düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 13'te Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ($X = 3,25, Ss = 0,562$) akademik başarısının, diğer bölüm öğrencilerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür ($F(3, 432) = 10,772, p < 0,05$). Bu bulgu, H1-5 hipotezinin kabul edilmesini desteklemektedir. Şar ve Sayar (2012) ile Gür ve arkadaşlarının (2014) çalışmaları, öğrencilerin okudukları bölümler ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki anlamlı farkı ortaya koymuş ve özellikle kamu personel alımlarında avantajlı görülen bölümlerdeki öğrencilerin daha umutlu olduğunu göstermiştir.

H1-6: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeyleri bölüm düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Rekreasyon ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinin iş bulma kaygısının diğer bölüm öğrencilerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir ($F(3, 432) = 25,228, p < 0,05$). Bu sonuç, H1-6 hipotezinin kabul edilmesini desteklemektedir. Turhan ve Arslanboğa (2022), Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerinin, sporculuk düzeyi, aile geliri ve mezuniyet sonrası iş bulabilme düşüncesi gibi bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiğini, ancak cinsiyet ve kardeş sayısına göre anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmişlerdir.

Spor bilimleri öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeylerini ele alan çeşitli araştırmalar literatürde yer almaktadır. Örneğin, Sarıkol ve Ustaoglu Hoşver'in (2023) çalışmasında, öğrencilerin iş bulma kaygı düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca cinsiyet, sınıf ve gelir durumu gibi faktörlerin bu kaygı üzerinde etkili olduğu ortaya konulmuştur. Çalışmada öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi ile öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur (Tablo 15). Ayrıca Aydın ve arkadaşlarının İlköğretim Fen ve Matematik öğretmenliği öğrencileri ile yaptığı çalışmada (2007) anlamlı fark bulunmamıştır.

Literatürde konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, mevcut çalışmanın bulgularını destekleyen birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Bu durum, araştırmanın sonuçlarının literatürdeki genel eğilimle uyumlu olduğunu ve mevcut bilgilerle örtüştüğünü göstermektedir. Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeyi (H1-16): Son sınıfta öğrenim gören öğrenciler, diğer sınıflardaki öğrencilere kıyasla anlamlı derecede daha yüksek iş bulma kaygısına sahiptir.

Kaya ve Varol'un (2004) İlahiyat Fakültesi öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin okudukları sınıf düzeyine göre kaygı durumlarında anlamlı bir fark bulunmadığı belirlenmiştir. Mevcut araştırma bulgularına göre, sınıf düzeyi ile iş bulma kaygısı ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin iş bulma kaygılarının arttığı tespit edilmiştir. Bu bulgular, Dursun ve Aytac'ın (2009) araştırmasıyla uyumludur. Dursun ve Aytac, üniversite son sınıf öğrencilerinin gelecek ve iş bulma kaygılarının, özellikle Türkiye'de eğitimli gençler arasındaki yaygın işsizlik nedeniyle, umutsuzluk ve kaygı düzeylerini olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Barlas ve ark. (2019), Küçük ve ark. (2019), Demir (2016) çalışmalarında, iş bulma sorunlarının öğrencilerin kaygı ve umutsuzluk düzeylerini artırdığı belirtilmiştir. Kutlu ve ark. (2019) özellikle artan mezun sayısı, rekabet ve sınırlı istihdam alanları, işsizlik kaygısının

temel nedenleri arasında yer alırken, bu kaygının cinsiyet, gelir düzeyi ve ebeveyn eğitim durumu gibi faktörlere göre farklılık göstermediği vurgulanmıştır

Turgut, Gökyürek ve Yenel (2004), beden eğitimi ve spor öğrencilerinin %73'ünün mezuniyet sonrası istihdam kaygısı yaşadığını belirlerken, Çerez (2004) istihdam imkanlarının sınırlı olduğunu vurgulamıştır. Buna karşılık, Aydın (2017), bu öğrencilerin iş bulma kaygısı taşımadığını tespit etmiştir. Mevcut çalışma, bölüm değişkeni ile iş bulma kaygısı arasında anlamlı bir fark olduğunu ve Turgut'un bulgularıyla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Spor Yapma Alışkanlığı (H1-8, H1-7): Düzenli spor yapan öğrencilerin iş bulma kaygısı spor yapmayanlara göre anlamlı derecede daha düşüktür. Ayrıca, düzenli spor yapan öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, spor yapmayanlara göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Turhan ve Arslanboga, 2022 yapmış oldukları çalışmada çalışmamızdan farklı bulgular raporlamıştır. Katılımcıların yetersiz öz yeterlik algısı ve iş bulma kaygısı toplam puanlarında sporculuk düzeyine göre anlamlı bir fark görülmemişken, stres/rahatsızlık algısı puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür.

Aile Ekonomik Durumu (H1-9, H1-10, H1-15): Ailelerin ekonomik durumu, öğrencilerin iş bulma kaygı ve akademik başarı düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. Ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin iş bulma kaygısı, ekonomik durumu iyi olan öğrencilere göre daha yüksektir.

Alandışı İş Beklentisi: Mezuniyet sonrası alandışı bir işte çalışmayı düşünen öğrencilerin iş bulma kaygısı ($X = 30,26$), bu beklentisi olmayanlara göre anlamlı derecede yüksektir. Araştırma grubundaki öğrencilerin, gelecek ve mezuniyet sonrası iş bulma konusunda yüksek düzeyde kaygı yaşadığı görülmüştür. İş bulma kaygısının, üniversite öğrencileri arasında genel olarak yaygın bir durum olduğu düşünülmektedir. Türkiye'de beden eğitimi ve spor yüksekokulları ile spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler için, iş istihdamına yönelik atılacak adımlar bu kaygıyı azaltmada önemli bir rol oynayabilir. Spor alanlarındaki iş olanaklarının artırılması, öğrencilerin iş bulma olasılıklarını da aynı doğrultuda yükseltecektir.

Kitap Okuma Alışkanlığı: Düzenli kitap okuyan öğrencilerin iş bulma), kitap okumayanlara göre anlamlı derecede daha düşüktür. Kitap okuma alışkanlığı, bireylerin kariyer gelişiminde anlamlı bir avantaj sağlamaktadır. İşverenlerin talep ettiği eleştirel düşünme, iletişim ve problem çözme becerilerinin düzenli kitap okuma yoluyla geliştirilmesi, bireylerin iş bulma süreçlerindeki başarılarını artırmaktadır. Bu nedenle, bireylerin kitap okuma alışkanlıklarını teşvik etmek, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde iş gücü kalitesini artırabilir

Tablo 16'da yer alan bulgular, katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları (GANO) ile İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir ($r = ,231$; $p < 0,05$). Bu sonuç, akademik başarı düzeyi arttıkça iş bulma kaygısında hafif bir artış eğilimi olduğunu ortaya koymaktadır. Tutar ve Öner (2023), üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalığı ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, spor bilimleri öğrencileri arasında kariyer farkındalığı arttıkça iş bulma kaygısının azaldığını tespit etmişlerdir. Araştırmada, cinsiyet, sınıf ve bölüm değişkenlerine göre kariyer farkındalığı ve iş bulma kaygısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, korelasyon analizi sonuçları iki değişken arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Doğan, Doğan ve Çetinkaya'nın (2023) araştırmasında, spor bilimleri öğrencilerinin yapay zekaya yönelik tutumları ile iş bulma kaygıları arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Araştırma bulguları, iş bulma kaygısının bireylerin hem psikolojik hem de sosyal aşamalarında önemli bir stres kaynağı olduğunu göstermektedir. Ekonomik koşullar, sektörel belirsizlikler ve istihdam sürecinde aranan deneyim gibi faktörler, kaygının artmasına neden olmaktadır. Bu durum, mezunların kariyer planlamalarında destek mekanizmalarına ve rehberliğe ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle spor bilimleri ve BESYO mezunları için devlet desteklerinin artırılması, staj ve iş deneyimi fırsatlarının genişletilmesi kaygı düzeylerini azaltmaya yönelik etkili stratejiler olabilir.

Bu çalışma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygılarını anlamaya yönelik önemli bir adım atmaktadır. Öğrencilerin akademik başarıları, cinsiyetleri, sınıf seviyeleri, alandışı iş beklentileri ve yaşam alışkanlıkları gibi farklı faktörlerin, iş bulma sürecindeki endişelerine nasıl yansıdığı detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Özellikle, rekreasyon ve antrenörlük bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha yüksek olması, bu alandaki bireylerin kariyer belirsizlikleriyle daha sık karşılaştığını göstermektedir.

Araştırma, öğrencilerin sadece akademik performansları değil, aynı zamanda düzenli spor yapma, kitap okuma ve sosyo-ekonomik koşulları gibi yaşam tarzlarına dair faktörlerin de iş bulma kaygısı üzerinde ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, düzenli spor yapan veya kitap okuyan öğrencilerin, bu tür alışkanlıkları olmayanlara kıyasla daha düşük kaygı düzeyine sahip olması, bireylerin psikolojik iyi oluş hallerinin mesleki kaygılarla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir.

Bu bulgular, hem öğrencilerin hem de eğitim kurumlarının kariyer planlaması ve kişisel gelişim süreçlerine daha fazla önem vermesi gerektiğini vurgulamaktadır. Üniversitelerin kariyer danışmanlık birimleri ve akademisyenler, öğrencilerin bu tür

kaygılarını azaltmaya yardımcı olacak destek mekanizmalarını geliştirerek onların mezuniyet sonrası iş yaşamına daha güvenli adım atmalarını sağlayabilir.

Öneriler

Gelecek araştırmalarda, iş bulma kaygısının zaman içindeki değişimini inceleyen boylamsal çalışmalar yapılması faydalı olabilir. Bu araştırma, akademik başarı ve iş bulma kaygısını etkileyen faktörleri ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadır. İleri düzeyde kaygı yaşayan öğrencilere yönelik kariyer planlama ve stres yönetimi programlarının uygulanması yararlı olabilir.

Öğrencilerin birinci sınıftan mezuniyete kadar olan süreçte kaygı seviyelerinin nasıl bir seyir izlediği ve mezuniyet sonrası iş piyasasına atılmalarının bu kaygılar üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi, konuyla ilgili önemli veriler sağlayabilir. Bu tür bir çalışma, iş bulma kaygısının hangi dönemlerde arttığını veya azaldığını anlamaya yardımcı olarak, öğrencilerin psikolojik ve mesleki destek ihtiyaçlarının daha doğru bir şekilde belirlenmesine katkıda bulunabilir. Ayrıca, mezuniyet sonrası istihdam durumlarının kaygı düzeylerine etkilerinin gözlemlenmesi, iş piyasasına hazırlık süreçlerini daha verimli hale getirebilecek stratejilerin geliştirilmesine yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Abramowitz, J. S., & Blakey, S. M. (2020). *Clinical handbook of fear and anxiety: Maintenance processes and treatment mechanisms* (pp. xiv-399). American Psychological Association
- Altunışık, R. (2018). Çevrimiçi Anket Yoluyla Veri Toplama: Potansiyel Sorunlar ve Öneriler. *Academia.edu*
- Anadol, H. Ö., Kucam, E., & Bökeoglu, Ö. Ç. (2024). “Başarı ve başarısızlık neye benzer?” Metaforik algıların incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 62-88.
- Ardahan, F. (2014). Sosyal sermaye, yaşam doyumu ve akademik başarı ilişkisi: BESYO örneği. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 1212-1226.
- Aslan, M., & Uğraş, S. (2021). Validity and reliability study of the sports sciences students' job finding anxiety scale. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(13), 1143-1170. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.366>
- Bozanoğlu, İ. (2005). Akademik güdülenme ölçeği: Geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 83-98.
- Busato, V. V., Prins, F. J., Elshout, J. J., & Hamaker, C. (2000). Intellectual ability, learning style, personality, achievement motivation and academic success of psychology students. *Personality and Individual Differences*, 29(6), 1057-1068.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Chen, C. J., Chen, Y. C., Lee, M. Y., Wang, C. H., & Sung, H. C. (2021). Effects of three-dimensional holograms on the academic performance of nursing students in a health assessment and practice course: A pretest-intervention-posttest study. *Nurse Education Today*, 106, 1-8.
- Çakır, Z. & Erbaş, Ü. (2022). Examination of sports science faculty students' internet self-efficacy. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(17), 1316-1333. DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.588>
- Çakır, Z. & Gönen, M. (2022). Investigation of the decision regrets of the graduates and students of the faculty of sports sciences in the selection of the department. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 7(18), 1334- 1346. DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.485>
- Çakır, Z. (2022). Spor lisesi öğrencilerinin e-zorbalık ve e-mağduriyet davranışlarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48). <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.3169>
- Çakır, Z., Ceyhan, M. A., Gönen, M., & Erbaş, Ü. (2023). Yapay zeka teknolojilerindeki gelişmeler ile eğitim ve spor bilimlerinde paradigma değişimi. *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 56-71. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dksbd/issue/82087/1399742>
- Çakır, Z., Gönen, M., & Ceyhan, M. A. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin metaverse farkındalıklarının incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 406-418. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.1179009>

- Çapulcuoğlu, U., & Gündüz, B. (2013). Lise öğrencilerinde tükenmişliğin cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü ve algılanan akademik başarı değişkenlerine göre incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 12-24.
- Çiftçi, M., & Bal, P. N. (2015). Ortaokul öğrencilerinin anne-baba katılım düzeyi ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 363-384.
- Dehyadegary, E., Yaacob, S. N., Juhari, R. B., & Talib, M. A. (2011). Academic engagement as a mediator in the relationship between parental school involvement and academic achievement. *Journal of Applied Sciences Research*, 7(11), 724-729.
- Denny, J. P. (1966). The effects of anxiety and intelligence on concept formation. *Journal of Experimental Psychology*.
- DiBartolo, P. M., & Hofmann, S. G. (Eds.). (2014). *Social anxiety: Clinical, developmental, and social perspectives*. Elsevier.
- Dost, M. T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 132-143.
- Ekici, G. (2013). Gregorc ve Kolb öğrenme stili modellerine göre öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin cinsiyet ve genel akademik başarı açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(167), 211-225.
- Ergene, T. (2011). Üniversite öğrencilerinde sınav kaygısı: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 183-198.
- Eriş, H. M. (2012). *Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 319410)
- Eysenck, M. W. (1992). *Anxiety: The Cognitive Perspective*, Hove, Erlbaum
- Eysenck, M. W., Derakshan, N., Santos, R. ve Calvo, M. G. (2007). "Anxiety and Cognitive Performance: Attentional Control Theory", *Emotion*, Vol. VII, 2007, pp.336–353.
- Griffiths, M. D. (1995). *Adolescent gambling*. London: Routledge
- Güler, K. B., & Emeç, H. (2006). Yaşam memnuniyeti ve akademik başarıda iyimserlik etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), 129-149.
- Hoge, D. R., Smit, E. K., & Hanson, S. L. (1997). School experiences predicting changes in self-esteem of sixth- and seventh-grade students. *Journal of Educational Psychology*, 89(2), 309-319.
- Horney, K. (1945). *Our Inner Conflicts*. Norton, New York.
- İlmen, E. (2010). *Okul grubunun okul yaşam kalitesi ve akademik başarı üzerindeki etkisi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 257339)
- Johnson, N., Zhao, G., Hunsader, E., Qi, H., Johnson, N., Meng, J., & Tivnan, B. (2013). Abrupt rise of new machine ecology beyond human response time. *Scientific Reports*, 3(1), 2627.
- Kan, A., & Akbaş, A. (2005). Lise öğrencilerinin kimya dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 227-237.
- Kaya, F., & Oğurlu, Ü. (2015). Benlik saygısı, zekâ ve akademik başarı ilişkisi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 951-965.

- Keskin, B. (2001). *Endüstri meslek liselerinde sınava giren öğrencilerin sınav kaygısıyla baş etmelerini sağlamak üzere yapılan bir çalışma* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 104867)
- Klomegah, R. Y. (2007). Predictors of academic performance of university students: An application of the goal efficacy model. *College Student Journal*, 41(2), 407-415.
- Koçeroğlu, R., Karaduman, B., Durmuş, B., & Ünlü, Ç. (2024). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik başarılarının umutsuzluk düzeyi ve gelecek kaygısı üzerine etkisi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gesd/issue/83446/1432681>
- Konyalıoğlu, A. P. (2013). *Bilinçli hipnoz ile sınav kaygısı programının üstün zekâlı öğrencilerin sınav kaygılarını azaltmadaki etkilerinin karşılaştırılması* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 351483).
- Marjoribanks, K. (1992). The predictive validity of attitudes towards school scale in relation to children's academic achievement. *Educational and Psychological Measurement*, 52(4), 945-949.
- May, R. (1950). The meaning of anxiety. Ronald Press.
- Meza, C. C. (2012). *The relationship between family involvement and academic achievement and school behaviors among Latino families* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). California State University, Long Beach.
- Mills, N., Pajares, F., & Herron, C. (2007). Self-efficacy of college intermediate French students: Relation to achievement and motivation. *Language Learning*, 57(3), 417-442.
- Mok, M. M. C., & Flynn, M. (1997). Does school size affect quality of school life? *Issues in Educational Research*, 7(1), 69-86.
- Mok, M. M. C., & Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model. *Learning Environments Research*, 5(3), 275-300.
- Morgan, C. T. (2010). *Psikolojiye giriş*. Eğitim Yayınevi.
- Naz, G., & Altay, B. (2023). Türkiye'de teknolojik ilerlemenin işsizliğe etkisi ve endüstri 4.0'a yolculuk. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, (11), 93-106. <https://doi.org/10.58627/dpuibf.1306673>
- Oksman, V., & Turtiainen, J. (2004). Mobile communication as a social stage: Meanings of mobile communication in everyday life among teenagers in Finland. *New media & Society*, 6(3), 319-339. <https://doi.org/10.1177/1461444804042518>
- Öner, N., & Lecompte, A. (1983). *Durumluk-sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özerkan, K. N. (2004). *Spor psikolojisine giriş*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım
- Saracaloğlu, A. S., Varol, S. R., & Ercan, İ. E. (2008). Lisansüstü eğitim öğrencilerinin araştırma kaygıları, araştırma ve istatistiğe yönelik tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 1-10. <https://dergipark.org.tr/en/pub/deubefd/issue/25433/268360>
- Sarason, I. G. (1956). The Relationship of Anxiety and Lack of Defensiveness to Intellectual Performance. *Journal of Consulting Psychology*, 20.
- Sarı, M. (2006). *Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: Düşük ve yüksek okul yaşam kalitesine sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 206423)

- Sarıer, Y. (2016). Türkiye’de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: Bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 609-627
- Sarıkol, E., & Hoşver, P. U. (2023). Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 106-111. <https://dergipark.org.tr/en/pub/dujoss/issue/75899/1228847>
- Schlenker, G. (1994). Anxiety-Psychological Foundations. *Monatshefte für Veterinarmedizin*, 49.
- Seligman, M. E. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Simon and Schuster.
- Srivastava, L. (2005). Mobile phones and the evolution of social behaviour. *Behaviour & Information Technology*, 24(2), 111-129. <https://doi.org/10.1080/01449290512331321910>
- Sullivan, H. S. (1950). Tensions: Interpersonal and International. C. Cantril (Ed.), *Tensions That Cause War*. Illinois.
- Şahin, H., & Çakar, E. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejileri ve akademik güdüleme düzeylerinin akademik başarılarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 519-540.
- Şahin, O. (2019). *Bilgi sosyolojisi bağlamında büyük veri ve toplumsal gerçekliğin inşası* (Master's thesis, Ankara Üniversitesi (Turkey)).
- Şahinoğlu, T., & Varıcı, M. (2019). Teknolojik gelişmenin istihdam üzerindeki etkileri: Türkiye örneği. *Turkish Studies- Information Technologies and Applied Sciences*, 14(4), 617-640.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2011). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*.
- Uğur, B. (2024). Teknolojik gelişmenin istihdam üzerindeki etkisi: G-20 örneği. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 10(1), 177-194. <https://doi.org/10.20979/ueyd.1441756>
- Varıcı, M. (2019). *Teknolojik gelişmenin istihdam üzerindeki etkileri: Türkiye örneği* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No. 59485)
- Varol, Ş. (1990). *Lise son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen bazı etmenler* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No. 362036)
- Yang, S. J. H. (2021). Guest editorial: Precision education - A new challenge for AI in education. *Educational Technology & Society*, 24(1), 105–108.
- Yang, S. J., Ogata, H., Matsui, T., & Chen, N. S. (2021). Human-centered artificial intelligence in education: Seeing the invisible through the visible. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2, 100008. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100008>
- Yaşar, M., & Balkıs, M. (2004). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yaz okuluna kayıt yaptıran öğrencilerin başarısızlık nedenlerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 130-165.
- Yıldırım, İ. (1998). Akademik başarı düzeyleri farklı olan lise öğrencilerinin sosyal destek düzeyleri. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(9), 33-38.

- Yılmaz, K., & Caz, Ç. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer planlamaları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişki. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 39-52.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/comusbd/issue/71126/1129665>
- Young, K. S. (1996). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology and Behavior*, 1(3), 237–244.
- Yünkül, E. (2019). Çoklu ortam öğrenme materyalinin akademik başarıya ve kalıcılık düzeyine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 727-736.
- Zaichkowsky, L. D., Zaichkowsky, L. B., & Martince, T. J. (1980). *Growth and development*. U.S.A.: The C. V. Mosby Company.



EKLER

Ek 1: Etik Kurul Kararı

Tarih ve Sayısı: 30.04.2024-201195

 **T.C.**
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU
KARARI

 * B S L 4 2 R B E M 4 *

Karar Tarihi	Karar Sayısı	Oturum Sayısı
30.04.2024	122	05

Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'nün 19.04.2024 tarihli E-19460208-050.99-199219 sayılı yazısı gereği, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN'ın "Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İş Bulma Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı araştırma önerisi üniversitemiz etik kurulu tarafından incelenmiş olup, araştırma önerisinin etik ilkelere uygun olduğuna toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof.Dr. Ali Savaş BÜLBÜL
Başkan
BELGENİN ASLI ELEKTRONİK İMZALIDIR

Ek 2: İş Bulma Kaygısı Ölçeği (İBKÖ)

	SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞ BULMA KAYGISI ÖLÇEĞİ	Daima Doğru	Genellikle Doğru	Ara Sıra Doğru	Nadiren Doğru	Asla Doğru Değil
1	Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının istedikleri işte çalışamadıklarını görmek kaygımı artırıyor	5	4	3	2	1
2	Genel olarak ülkemizdeki işsizlik oranının yüksek olması iş bulma kaygımı artırıyor.	5	4	3	2	1
3	İş bulma kaygısı ile yaşamak psikolojimi olumsuz yönde etkiliyor.	5	4	3	2	1
4	İş bulma kaygısı ile yaşamak günlük hayatımı olumsuz yönde etkiliyor.	5	4	3	2	1
5	Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının özel sektördeki çalışma şartlarının çok iyi olmadığını gözlemlemek kaygımı artırıyor.	5	4	3	2	1
6	Özel sektörde bölümümle ilgili bir işte çalışabilmek için iş tecrübesinin aranması endişelerimi artırıyor.	5	4	3	2	1
7	Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının kendi işlerini kurma konusunda devletten yeterli desteği alamayacağını düşünmek beni kaygılandırıyor.	5	4	3	2	1
8	Spor Bilimleri Fakültesi veya BESYO mezunlarının kişisel gayretlerini ortaya koysalar bile uygun bir iş bulamayacağını düşünmek beni kaygılandırıyor.	5	4	3	2	1

Not: Ölçek tek boyutlu yapıda olup toplam puan 40 puana yaklaştıkça bireyin kaygı düzeyinin arttığı ifade edilebilir.



ÖZ GEÇMİŞ

Tuğba BALCI, 2014 yılında Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nden mezun olmuştur.

2022 yılında Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır.

2016 yılından itibaren resmi bir kurumda memur olarak görev yapmakta olup, beden eğitimi ve spor alanında çeşitli akademik çalışmalar yürütmektedir. Bilimsel araştırmalar ve akademik faaliyetlere aktif olarak katılım sağlayarak beden eğitimi ve spor bilimleri alanına katkıda bulunmaktadır.

